

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

III обикновено Народно Събрание.

(Втора сесия.)

XXXII. ЗАСЪДАНИЕ, ВТОРНИКЪ 13 ДЕКЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало въ 1 часа 30 мин. слѣдъ пладнѣ, подъ предсѣдателството на г-на Д. Грекова.)

Предсѣдателъ (звъни): Ще се чете, списъка на депутатитѣ.

Секретаръ Шивачовъ (чете):

Отъ 52 представители присѣдствуватъ 39, и отсѣдствуватъ 12 души; а именно: Илия Щърбановъ, Г. Геровъ, Д. Селвели, Нури Х. Салиевъ, К. Симеоновъ, Г. Бошняковъ, Д-ръ Цачевъ, К. Анковъ, Митрополитъ Симеоновъ, К. З. Мехмедъ, М. Велевъ, Д-ръ Поменовъ и Д-ръ Геровъ.

Предсѣдателъ: Тѣй като болшинството на Събранието присѣдствува, обявявамъ засѣданието за открито.

Протокола на минжлото засѣдание трѣба да се чете.

Секр. Шивачовъ: Всичкитѣ протоколи ще се четжтъ въ идущето засѣдание.

Анневъ: Моля г-на Предсѣдателя, да направи една строга забѣлѣжка на г-да секретаритѣ, съвѣстно да си изпълняватъ длѣжността.

Секр. Шивачовъ: Протоколитѣ сж готови, но понеже имахме много друга работа, оставихме ги да се четятъ въ идущето засѣдание.

Предсѣдателъ: Ще помоля г-да секретаритѣ, да се съобразяватъ съ правилника.

Бошняковъ: Секретаря Цачевъ е занятъ, за това да не се нападатъ секретаритѣ, а оня, който е тука и не е ималъ работа (Анневъ: Това не е извинение).

Бошняковъ: Какъ да не е извинение, когато е занятъ и съ мене бѣше до сега.

Предсѣдателъ: Както Ви е извѣстно, г-да представители, на дневенъ редъ стои «предложението за нѣкои измѣнения на врѣменнитѣ наредби за акциза на тютюна». Г. Докладчикъ на finanziariaлната коммисия да излѣзе да докладва.

Докл. Ф. Мариновъ: Г-да представители, finanziariaлната коммисия, като обсъди предложението на Финансовото Министерство за нѣкой измѣнения на врѣменнитѣ наредби за акциза на тютюна, намѣри, че съ тѣзи измѣнения ще се даде глѣмо улеснение на търговцитѣ, безъ да се донесе нѣкоя вреда на съкровището. За това, коммисията ги прие безъ да направи въ тѣхъ нѣкои измѣнения. Остава на нар. представители да се произнесатъ, да ли ги и тѣ приематъ или не.

Предсѣдателъ: Какъ желае Нар. Събрание, испѣло ли да се прочетатъ тия измѣнения или членъ по членъ? (Гласове: Членъ по членъ).

Тогава да чете г. Докладчикъ членъ по членъ.

Докладчикъ (чете):

Членъ 1. Чл. чл. 12, 13 и 14 отъ Врѣменитѣ наредби за акциза на тютюна се отмѣняватъ и чл. 51 се измѣнява.

Предсѣдателъ: Полагамъ на гласуванье чл. 1 отъ законопроекта и моля онѣзи г-да представители, които го приематъ, да си дигнатъ ржката. (Болшинство).

Докладчикъ (чете):

Членъ 2. Производителя на тютюнъ се освобождава отъ даждието мурурие за продадената частъ отъ това свое произвѣдение подъ слѣдующитѣ условия:

а) Като покаже на бирника (кмета) или на ковчезника една расписка отъ търговеца, който е купилъ тютюня му, завѣрена отъ общинския кметъ и пригледана отъ околийския началникъ, въ която тоя търговецъ обявява че ще заплати на съкровището припадащото се даждие въ разстояние на 10 мѣсеца.

Въ тая расписка е обозначено мѣстожителството на купувача, адреса му, ако е нужно и мѣстото на тютюневия неговъ складъ.

б) Като покаже на бирника или ковчезника едно свидетелство отъ нѣкоя митница, съ което да се удостоверява изнасянието на тютюня. (Приетъ).

Членъ 3. Не по късно отъ 24 часа слѣдъ продаването на тютюня си, производителя е длъженъ да се яви предъ околийския началникъ, за да му покаже расписката на купувача. Околийския началникъ направя извлечение въ своитѣ книги и забѣлѣзва върху расписката деня, въ който му е била представена.

Забѣлѣжка. Купувача не може да бѣде освенъ притежателъ на тютюнева фабрика, мѣстенъ търговецъ на тютюни или търговецъ на тютюни чужденецъ.

Ю. Шишковъ: Срока 24 часа е твърдъ кжсъ, защото може единъ човѣкъ да му стане нужда да отиде и се върне, и въ разстояние на 10 часа е невъзможно да направи това. Азъ мисля, на мѣсто 24 часа да се тури срокъ отъ 3 дена.

Докладчикъ: Комисията нищо нѣма противъ това.

Председателъ: Полагамъ на гласуване члена заедно съ измѣнението, което предлага г-нъ Шишковъ, и моля онѣзи г-да представители, които го приематъ, да си дигнатъ рѣцѣтъ. (Болшинство.)

Чл. 4. Въ случай че купувача препродаде купения тютюнъ на други търговецъ или го изнесе за граница, той е длъженъ да изпълни формалноститѣ, които се налагатъ на производителя на тютюнъ (чл. 2 и 3).

Десетомѣсечния срокъ се смѣта всѣкога отъ деня на продажбата на производителя. (Приетъ.)

Чл. 5. Срока за исплащане акциза на иностраннытѣ тютюни, които се полагатъ въ антрепозитъ, не може да бѣде по голѣмъ отъ 4 мѣсеци.

Иностранния тютюнъ, който не се полага въ антрепозитъ, заплаща мурурието заедно съ митото.

При препродаването на иностранныя тютюнъ се вардятъ показанитѣ въ чл. 4 формалности.

Срока за плащане мурурието на иностранныя тютюнъ, започва да върви отъ деня на вписанието въ княжеството.

Д. Попповъ: Този срокъ 4 мѣс. е малкъ; защото мнозина търговци държатъ тютюнитѣ си по 2 или 3 год. въ магазинитѣ си и чакатъ врѣме да ги продаждтъ.

М-ръ Начовичъ: Това е направено, за да се покачи стойността на българския тютюнъ; ако се положи срока отъ 2 или 3 г., тогава нашъ тютюнъ ще се намѣри въ по негодно положение, както иностранния. (Гласове: Прието.)

Буровъ: Туй щѣхъ да кажъ, че съ тая цѣль комисията е приела члена и се отказа отъ своето предложение.

Председателъ: Полагамъ на гласуване членъ 5-й, както е въ законопроекта; моля ония г-да, които го приематъ, да си дигнатъ рѣката. (Болшинство.)

Докладчикъ (чете):

Чл. 6. Околийскитѣ началници държатъ смѣтка за тютюнитѣ, които се намиратъ въ търговескитѣ магазини, донесени отъ странство или купени въ Княжеството и надзиратъ за своеврѣмното исплащане на мурурието. (Приетъ.)

Чл. 7. Финансовитѣ агенти сж длъжни да провѣрватъ тютюневитѣ складове по сжщия начинъ, както и складовѣтъ на тютюневитѣ фабрики, а тютюнитѣ у производителитѣ по селата се ревизиратъ сѣки 6 мѣсеци отъ нагледницитѣ. (Приетъ.)

Чл. 8. Съ купувача, който не би заплатилъ на врѣме даждието мурурие, се постѣпва както съ длъжницитѣ на съкровището. (Приетъ.)

Председателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание, да се отложи второто четене на законопроекта за въ друго засѣданне? (Гласове: не.)

Д. Попповъ: Тука въ чл. 7 се казва, че финансовитѣ агенти сж длъжни да провѣрватъ тютюневитѣ складове по селата, но не се споменува, когато тѣ ексцидиратъ; да ли го има въ други членъ?

Буровъ: Това е казано само, за да не става злоупотреба, и члена е твърдъ на мѣстото си.

Председателъ: Тѣй като Нар. Събрание се произнесе, че още въ днешното засѣданне да стане второто четение на законопроекта, азъ ще помоля г-на докладчика да го прочете изцѣло, за да може да го гласува Нар. Събрание.

Докладчикъ (чете изцѣло законопроекта.)

И. Шишковъ: За да се освѣтимъ по-добрѣ тука се казва, че продавача трѣба да представи едно свидетелство, завѣрено отъ кмета и прегледано отъ околийския началникъ, — какъ ще бѣде прегледано, когато единъ търговецъ купи тютюнъ, заедно съ него трѣба ли да отиде и продавача въ околията за прегледване на свидетелството?

М-ръ Начовичъ: За разяснение ще дамъ слѣдующия примѣръ: Единъ купувачъ отива въ селото, купува тютюнъ отъ производителя и му дава тѣзи расписка, която изисква закона и съ която се казва, че той, купувача, се задължава,

на мѣсто производителя, да плати мурурието. За това законна казва, че производителя само тогава се освобождава отъ мурурието, когато представи расписката отъ продавача. Слѣдъ продажбата производителя отива при околийския началникъ и показва расписката, съ която куповача се е задължилъ да плати мурурието на мѣсто него. Околийския началникъ, за да се опредѣли датата отъ която започватъ дѣсетѣтъ мѣсеца срока, записва я на книгата, като прибави и нужнитѣ бѣлѣжки за да се знае мѣстопребиванието и търговията на куповача.

Д. Попповъ: Третий членъ казва. (Чете го).

М-ръ Начовичъ: Въ сѣществующия законъ е предвидено, че който иска да търгува съ тютюнъ, трѣба да си вземе патентъ. Истина, че това е едно ограничение; но защото тютюня се употрѣблява само за единъ луксусъ, защото то не е една нужда за хората, за това ония, които го употрѣбляватъ, трѣба да плащатъ нѣщо повече въ полза на сѣкровището.

И. Шишковъ: Отъ обясненията, които даде г-нь М-ръ Начовичъ, се освѣтлихме, че продавача и куповача не сѣ длѣжни въ сѣщото врѣме да отидѣтъ; азъ се съгласявамъ послѣ 3 дена да отидѣтъ и да представятъ расписка.

Ф. Мариновъ: Комисията въ чл. 5 бѣше предвидѣла малка една забѣлѣжка, която азъ пропуснахъ, като четохъ; азъ ще я припомня сега. (Чете чл. 5. Видѣтъ по-горѣ). Втората алинея казва: «Иностранния тютюнъ, който не се полага въ антрепозитъ, заплаща мурурието заедно съ митото».

Тука комисията е прибавила подиръ «антрепозитъ» думитѣ: «въ малкъ размѣръ». — Това е за пояснение. (Прието).

М-ръ Начовичъ: За да се улеснятъ търговцитѣ, които търгуватъ съ голѣмо количество тютюнъ на пр. 5000 или 10000 оки, взело се е обичая, да имъ се позволява да иматъ и тѣ както тютюнджийскитѣ фабриканти, особни складове, които се заключватъ съвмѣстно отъ правителството и отъ притѣжателитѣ. Но онѣзи, които носятъ 100 или 200 оки или 500 оки, тѣмъ не се позволява, защото незаслужва, понеже е обременително за такива малки складове да има единъ постояненъ правителственъ чиновникъ да ги контролира.

Предсѣдателъ: Полагамъ на гласуване измѣненията за акциза на тютюна исцѣло. Които желае да се приематъ тѣзи измѣнения, да си дигнатъ рѣцѣтъ. (Болшинство).

Нар. Събрание приема исцѣло тѣзи измѣнения.

Одеве забравихъ да съобщя, че на бюрото се даде отъ г-на Икономова: врѣменни допълнения къмъ «положението

за снабдяване войскитѣ въ Княжеството съ вещи и материяли». То съдържа само 10 члена; ако желае Нар. Събрание, да го прочетемъ и послѣ да го туримъ на дневенъ редъ или пакъ да се даде на комисия. (Гласове: Да се чете).

Секретаря (чете):

ВРѢМЕННИ ДОПЪЛНЕНИЯ

къмъ «положението за снабдяване войскитѣ въ Княжеството съ вещи и материали».

Вслѣдствие постановлението на Нар. Събрание отъ 1883 година и закона отъ 12 декемврий на сѣщата година, че за облѣкло и обувки на българската войска трѣба да се употрѣбляватъ материи и стоки отъ мѣстно българско производство, както и на основание на съображението, че за качеството и достоинствата на мѣстнитѣ произвѣдения най-добри сѣдии могатъ да бѣдатъ пакъ свѣдошитѣ мѣстни жители, то Нар. Събрание въ засѣданието си на . . декемврий 1883 год. прие и утвърди слѣдующитѣ врѣменни допълнения къмъ «положението за снабдение войскитѣ въ Княжеството съ вещи и материали»; като опредѣли сѣщеврѣменно че тѣзи допълнения сѣ приложени само въ случаитѣ за поръчване и приемане стоки и материали за облѣкло и обувки на войската.

1. Главната комисия за поръчвания материи и стоки за обличане на войската въ Княжеството състои отъ двама офицери по указание на Военний Министръ, отъ началника на митническото отдѣление въ Министерството на Финанситѣ, отъ началника на отдѣлението на търговията въ Министерството на Общитѣ Сгради, отъ единъ представителъ на Министра на Вътрѣшнитѣ Дѣла и отъ единъ търговецъ, когото изберѣтъ горѣнаименованитѣ членове.

2. Комисията се назначава съ приказъ отъ Министерский Съвѣтъ за единъ срокъ отъ една година и засѣдава при Военното Министерство всякога, когато нуждата го повика. Тя се предсѣдателствува отъ по-старий воененъ чинъ.

3. Никакви поръчки за стоки и материи за облѣкло и обущане на солдатитѣ въ Княжеството не могатъ да станѣтъ мимо тая комисия.

4. Служенитѣ между комисията и предприемачитѣ контракти се утвърждаватъ отъ Военний Министръ.

5. Поръчки на чуждестранни стоки за облекло и обуща на войската се допускатъ само въ слѣдующитѣ исключителни случаи:

а) когато при равни достоинства чуждестраннитѣ се доставляватъ по долу отъ 5%.

б) когато стокитѣ, каквото тънките и цвѣтните сукна, не излизатъ на мѣстото.

в) когато при равна цѣна чуждестранните стоки представляватъ много по-големи съвършенства и трайностъ.

6. Главната коммисия дѣйствува въ всичко възъ основание правилата за разнитѣ поставния на Военното Министерство изложени въ горепомѣнатото «положение» а рѣшава въпроситѣ по вишегласие.

7. Неспоразумѣнията между коммисията и Военното Министерство по поръчката и приемането стокитѣ се подлагатъ на разрѣшение въ Министерскиятъ Свѣтъ.

8. Тритѣ приемателни коммисии, за които се говори въ «положение» и на които назначението е, да удостоверяватъ и приематъ поръчанитѣ отъ главната коммисия стоки и материали, ще състоятъ за напрѣдъ сжщо тѣй изъ двама офицери, изъ финансовий чиновникъ на мѣстото, отъ по единъ вѣщъ членъ отъ окръжний и общинскиятъ свѣти и отъ единъ търговецъ по изборъ отъ поименованитѣ членове.

9. Назначаването и дѣйствованието на приемателнитѣ коммисии ще става по сжщия начинъ, който е назначенъ по-горѣ за главната коммисия.

10. Военното Министерство се задължава да се съобразява съ тѣзи допълнения до тогава, до гдѣто «положението за снабдяване войскитѣ въ Княжеството съ вѣщи и материали» се подвъргне изъ цѣло на преглѣждане въ Народното Собрание.

Анневъ: Нека г-нѣ Секретаръ го прочете още веднжжъ членъ по членъ и да се произнесемъ още днесъ.

Шивачовъ: (Чете чл. 1).

М-ръ Икономовъ: Тѣй като съ този законопроектъ се отнематъ извѣстни права, които е имало Военното Министерство, то азъ мисля, че ще бжде малко онеправдано това Министерство, ако този часъ пристѣпимъ къмъ преглѣжданieto на законопроекта; и за това, по-добрѣ е да се даде на една коммисия да го изучи и да се обяви на Военния Министръ, да дойде, когато ще се разглѣжда тука законопроекта.

Шивачовъ: Азъ незная, дали Военното Министерство е имало такива права, когато зная, че имало законъ за търговетѣ, въ който влизатъ всичкитѣ Министерства.

Слѣдователно, Военното Министерство не е имало особни права, отъ които да се ползува. Тука нѣма нѣщо, което да докачи Военното Министерство.

Бошнаковъ: Щомъ г-нѣ М-ръ не е тука, то не трѣба да се разглѣжда сега и за маловажни работи да влизаме въ стѣлжковеніе съ Военното Министерство.

По-добрѣ е да се литографира и други день да се разгледа въ негово присѣствие.

Бобчевъ: Както каза г-нѣ М-ръ Икономовъ, да се отложи за други пѣтъ, но да се напечата.

М-ръ Цанковъ: Искамъ да притурия още и това, че ако би председателя на Мин. Свѣтъ заявилъ, че безъ него може да защитава законопроекта, тогава добрѣ, но щомъ не е заявилъ, то трѣба да се отложи.

Председателъ: Азъ мисля, че просто да се тури на дневонъ редъ и да се отектографира. Бюрото ще се погрижи и утрѣ може да се раздаде на г-да представителитѣ, и ще се тури на дневонъ редъ, безъ да се проважда на особна коммисия.

Приема ли Нар. Собрание, да се тури на дневонъ редъ? Който приема, да си дигне ржката. (Болшинство).

На дневонъ редъ сега иде второ четение на законопроекта за горитѣ.

Докл. Яневъ (чете):

ЗАКОНОПРОЕКТЪ ЗА ГОРИТѢ.

Общи распореждания.

Чл. 1. Горитѣ въ Княжеството се дѣлятъ на три категории;

- а) Държавни;
- б) Общински, и
- в) Частни.

Чл. 2. Държавни гори сж ония, които не принадлежатъ ни на общини, ни на частни лица.

Дл. 3. Общински гори сж ония, които отъ старо врѣме сж били опредѣлени на извѣстни общини сир. градъ, село или колиби; щото отъ тия гори да бере населението дърва за отопление и за други свои домашни нужди.

Чл. 4. Частни гори сж ония, които принадлежатъ на частни лица, или на общественни учрѣждения, като: църкви, джамии, мѣнастири, училища, болници и проч.

Чл. 5. Стопанитѣ на гори, били тѣ частни, общински или държавни, сж длъжни да поставятъ нужното число хора, да ги вардятъ и отглѣдватъ. Относително съхранението и отглѣдванието горитѣ, тѣ се намиратъ подъ надзора на горското управление.

Чл. 6. Всѣка община е длъжна да отглѣдва и да държи въ добро състояние гора, не по-малко $\frac{1}{40}$ отъ цѣлото количество на работнитѣ и неразработнитѣ земи. Ония общини, които нѣматъ никакъ гора или иматъ въ по-малакъ размѣръ, сж длъжни да насадятъ по указание на горското управление нова гора въ расстояние на десетъ години отъ издаванието

на тоя законъ. Като посѣватъ всѣка година по една десета часть отъ пространството, което е опредѣлено за посаждане.

Сжщо сж длѣжни да направятъ и ступанитѣ на такива частни земи и които сж отдѣлни отъ общинскитѣ да посадятъ гори, ако иматъ земи по-вече отъ 500 дюлюми.

Чл. 7. При всѣко селско училище се основава и една разсадна градина (пещера) съ едно пространство отъ 2 5 дюлюма.

Чл. 8. Тая разсадна градина се обработва отъ ученицитѣ подъ ръководството на учителя, и подъ надзора на училищния инспекторъ.

Министерството на Финанситѣ ще изработи особенъ правилникъ относително до цѣлѣта, начина на отгледванието на тия градини и правата на ония, които ги обработватъ.

Чл. 9. Отъ посаждане нови гори могатъ съ разрѣшеніето на Министерството на Финанситѣ да се освободятъ нѣкои общини и частни лица въ ония околии, въ които има гора въ размѣръ по-големъ отъ $\frac{1}{40}$ часть отъ цѣлото пространство на околията.

Чл. 10. Нови гори се садятъ предпочително на безплодни полета, бърда стрѣмни и блатисти мѣста по наставленията и указанията на горското управление, което доставя и нужното сѣме.

Чл. 11. Частнитѣ лица сж неограничени стопани на горитѣ си въ всичко що се отнася до предаването и подаряването имъ, но относително вардението, отгледванието, сечението, експлоатираніето и искореняването имъ, тѣ сж длѣжни да се съобразяватъ съ настоящия законъ.

Заблѣжка. Само не подлѣжатъ за подаряване и продаване горитѣ, които принадлежатъ на черкви, джамии, училища и проч.

Чл. 12. Общинитѣ сж тоже стопани на своитѣ гори; но тѣ нѣматъ право да ги отчуждаватъ по никакъвъ начинъ ни изцѣло, ни на части.

Чл. 13. Никой нѣма право безъ дозволеніето на Министерството на Финанситѣ да искоренява гора, била тя държавна, общинска или частна, съ цѣлъ да даде на земята друго назначение; освѣнь трънаци, които подлѣжатъ на искореняване.

Чл. 14. Ония гори, които сж расположены по стрѣмнитѣ на планинитѣ и по бърдата, както и ония, които вардятъ земята отъ измивание и завличание отъ пороятѣ, припазятъ селата отъ планинския снѣгъ и камънитѣ, отъ каквато категория и да сж тѣ, не се искореняватъ никога.

Чл. 15. За отдѣление и опредѣление границитѣ на държавнитѣ гори отъ общинскитѣ и частнитѣ, въ всѣкий окръгъ се съставя една коммисия, отъ финансовия чиновникъ, окр. лѣсникъ, два члена отъ постоянната окр. коммисия и два члена отъ надлѣжната община, която (коммисия) съставя протоколъ и означава имената на границитѣ и пространството на гората.

Чл. 16. Общини или села ползующи се отъ едно голѣмо пространство гора, която заминува мѣрката на нуждитѣ на

селенитѣ и която не се притѣжава документално отъ никого, то отъ подобни гори, слѣдъ като се остави нуждната часть на общината и опредѣли границата, остатъка се поставя подъ вѣдомството на горското управление.

Чл. 17. До държавнитѣ гори на близнитѣ общини, които врѣменно сж нѣмали опредѣлена гора, се отдѣля за нуждата на селенитѣ една часть отъ най-близната страна на държавната гора, като се пресмѣта на домъ отъ 5 до 15 дюлюма; но подобни гори общинитѣ не могатъ да расчитатъ съвършено за тѣхни, а само до постиганиято на ново посадената имъ гора.

Отгледванието на горитѣ.

Чл. 18. Държавнитѣ и общински гори сж длѣжни да се държатъ въ исправно състояние, што да се чистятъ отъ падналитѣ дървета, ступенитѣ и гнитѣ клонове, отъ които се размножаватъ насѣкомитѣ, да се кастрятъ, сир. да се изрѣзватъ по-слабитѣ дървета въ ония мѣста, гдѣто гората е много гѣста, така што да може тя по-скоро да се въздигне.

Чл. 19. Всѣка година горското управление за държавнитѣ гори, опредѣля границитѣ на мѣстата, въ които ще могатъ да се сѣкжтъ дърва за горѣние, за материалъ и пр., а така сжщо означава мѣстата, въ които ще може да се правятъ вѣглища, да се режатъ дѣски, да се гори варъ и проч., а за общинскитѣ гори, тая работа се извършва отъ общинския съвѣтъ въ присѣдствието и съгласіето на горския чиновникъ.

Чл. 20. Вжтрѣ въ горитѣ, лѣсоветѣ и гѣсталацитѣ, отъ каквато категория и да сж тѣ, е строго забранено да се кладе огънь, отъ когото може да произлѣзе пожаръ, по всѣкий случай огъня трѣба да се кладе на безопасни мѣста и послѣ съвършено да се изгася; нарушителитѣ се наказватъ съгласно съ чл. 63.

Чл. 21. При сѣчението на дървета е необходимо да се употребяватъ остри сѣчева, освѣнь това, дървото трѣба да се отсича наравно съ земята.

Чл. 22. Въ младитѣ гори сир. въ ония, въ които могатъ да се стигатъ клоноветѣ и листитѣ, е запретиено да се пушатъ добичета на паша, въ старитѣ гори това може да се допустне, но само съ разрѣшеніето на притѣжателя и съ условие, че ще се взематъ мѣрки, за да не преминуватъ добичетата въ младитѣ гори.

Чл. 23. За ония общини и села, на които горитѣ сж още недорасли, и въ които села не сжществуватъ пасбища за хранение добитѣка си, Финансовото Министерство може да разрѣши, што е едната часть отъ тия недорасли гори да се уботрѣби за пасбище на добитѣка, додѣто пристигне другата часть

Чл. 24. Ония лица, които искатъ да пасятъ добитѣка си въ държавнитѣ гори, тамъ гдѣто пашата не е забранена, плащатъ едно право, което се опредѣля отъ окръжния управителъ заедно съ лѣсника и финансовия чиновникъ.

Чл. 25. Позволение за пушание добичета на паша въ горитѣ даватъ само тѣхнитѣ стопани даромъ или срѣщу възнаграждение.

Чл. 26. При входа на главнитѣ държавни гори правителството построява кантори, въ които се помѣщаватъ горскитѣ стражари, а за общинскитѣ общината.

Експлоатиране на горитѣ.

Чл. 27. Държавнитѣ и общински гори могатъ да се сѣкатъ и огладватъ по слѣдующитѣ три начина:

а) Младитѣ гори, които служатъ за дърва за горение, и които се подновяватъ само отъ изданки, се сѣкатъ отъ 15 до 30 години, — освѣнъ пѣрти за плетъ и обрѣче могатъ да се сѣкатъ въ петъ години, и то само за разрѣдяване на гората.

б) Старитѣ гори, които слѣдъ изсичанието се подновяватъ или чрезъ искусствено садени или естествено сѣяни отъ сѣмената на неотсѣченитѣ дървета, се сѣкатъ отъ 90 до 150 години на горѣ.

в) А срѣдни гори, се считатъ слѣдъ като се слѣятъ горнитѣ два способа за подновяване на гората, сир. въ която периода на всѣко петнадесето годишното имъ сѣчение се оставятъ изъ помежду дървата да растатъ и тѣ служатъ за строителенъ материалъ.

Забѣлѣжка. Островитѣ въ Дунава, които принадлѣжатъ на Българската държава, могатъ да се сѣкатъ всѣки петъ години и споредъ тѣхното пространство, тѣ се изсичатъ изведнажъ и се оставатъ послѣ въ разстояние на петъ години да растатъ отъ ново, или се расподѣлятъ на годишни участъци.

Чл. 28. Стопанитѣ на частнитѣ гори могатъ да експлоатиратъ тѣзи имоти и да ги сѣкатъ било на веднажъ, било на участъци съ условие, че ще оставатъ гората отново да порасте, като запазятъ потрѣбнитѣ дърва и изданки за сѣме.

Чл. 29. Общинитѣ могатъ тоже да експлоатиратъ горитѣ си, но всѣкога на участъци, и то да се дава възможность на изсѣченитѣ участъци да порастятъ, преди да бѣде изсѣчена цѣлата гора, што да се не лишава населението никога отъ дърва за горѣние и строителенъ материалъ.

Чл. 30. Държавнитѣ гори се експлоатиратъ тѣй, както е най-износно за съкровището, като се има всѣкога предъ видъ, да не се оголва страната отъ гори.

Чл. 31. Експлоатирането на държавнитѣ гори въ голѣмъ размѣръ се дава на търгъ по установенитѣ за това правила. Министерството на Финанситѣ обаче може да позволи на ония общини, които сѣ близо до държавнитѣ гори и които нѣматъ свои, да бератъ отъ държавнитѣ гори дърва, да правятъ вѣглища и да сѣкатъ материалъ за своя потрѣба и за продаване, срѣщу установенната такса.

Чл. 32. Отъ общинскитѣ гори могатъ да сѣкатъ дърва само членовѣтъ на ония общини, на които горитѣ сѣ притѣжание и срѣщу опредѣлената такса. Никой обаче не може да сѣче сурови или да бере сухи безъ писмено позволение на кмета.

Чл. 33. На сиромашкитѣ семейства, които нѣматъ свой добитѣкъ, се позволява да бератъ или отъ държавни или общински гори сухи дърва и да сѣкатъ сурови за своя домашна нужда, колкото могатъ да носятъ на гърбѣ, безъ да плащатъ даждия и такса.

Чл. 34. Въ държавнитѣ и общински гори е свободно да се бере денѣ гжби, ягоди, капини и други подобни плодове, сухи листа, както и смрадлика (съгласно съ закона за смрадликата).

Чл. 35. Позволява се на преселенцитѣ да сѣкатъ отъ държавнитѣ гори нужния материалъ за построение жилищата имъ и дърва за горение даромъ, догдѣ се обетановятъ. Това позволение се дава отъ окръжний управителъ.

Чл. 36. Тѣй сѣщо се позволява даромъ отъ държавнитѣ гори, да сѣкатъ дървенъ материалъ за строене, ония общини, въ общинскитѣ гори на които не се намира дървенъ материалъ за построение на черкви, джамий, училища, мостове на главни пѣтица, дървета за общински кладенци и пр.; но това позволение става съ разрѣшението на окръжний управителъ, който немедленно увѣдомява Финансовото Министерство.

Чл. 37. Позволенията се написватъ върху бланки, които се проваждатъ отъ Министерството на Финанситѣ. Кочана на тия бланки се върща на сѣщото Министерство, слѣдъ като се свърши теверя.

Чл. 38. Позволение за сѣчение дърва отъ държавнитѣ гори се дава отъ окръжний управителъ; за улеснение на населението обаче, той може да повѣри това право на кмета на най-ближната до гората община.

Чл. 39. Сѣчението на дърветата, които сѣ постоянно зелени, може да се извършва презъ цѣлата година, а сѣчението за строение дървета, листието на които упадатъ зимно врѣме, се започва отъ 15-й септемврий и се свършва на 15-й априлий. До тоя денъ всичкия изсѣченъ дървенъ материалъ трѣба да е изнесенъ вѣнъ отъ гората.

Забѣлѣжка. Въ високитѣ планини, дѣто зимно врѣме е непроходимо за сѣчение, позволено е сѣчението на дървета и въ неопредѣленитѣ за сѣчение врѣмена.

Чл. 40. Въ извънреденъ случай се позволява сѣчението на дървенъ материалъ въ срока на опредѣленитѣ врѣмена, като на пр. пострадавши отъ пожаръ, за съборени воденици отъ наводнение, пѣрти за градини, обрѣчи, мешови дървета за селски потрѣбности и други за земледѣлчески орѣдия.

Чл. 41. При сѣчението на дървата трѣба да се взема въ внимание слѣдующето:

а) да се поваля дървото къмъ оная страна, на която нѣма млади дървета, които би могли да се повредятъ. Стѣблото да се отсича наравно съ повърхностьта на земята, старитѣ гнили дървета трѣба да се искореняватъ;

б) клоновѣтъ и стѣблото да се износятъ на отворени мѣста въ гората, тѣй што да не се поврѣждатъ другитѣ дървета;

в) да не се белят коритѣ на дърветата или отсичат само върховетѣ на дървото; нарушителитѣ се наказват според членъ 65;

г) на всеки уватъ да се оставатъ отъ 8 до 10 дървета най-прави и най-хубави за сѣнка и за сѣме;

д) изданкитѣ на дърветата да не се повреждатъ.

Чл. 42. Стражаритѣ заедно съ кмета за общинскитѣ гори и съ лѣсника за държавнитѣ, забѣлѣзватъ съ единъ чукъ всичкитѣ дървета за строение, които могатъ да се отсѣкатъ.

Горско Управление.

Чл. 43. За надзиранието и въздиганieto на горитѣ въ Княжеството въобще и за управлението на държавнитѣ гори, се учрѣждава едно управление, подъ название Горско Управление, което стои подъ вѣдомството на Финансовото Министерство.

Чл. 44. На чело на това управление стои единъ специалистъ, подъ название Началникъ на Горското Управление, и трима помощници, които сж свършили курсъ на лѣсоводството; тѣ служатъ като наставници на окр. лѣсничий.

Чл. 45. Въ всеко окръжие се назначава по 1 лѣсникъ. Лѣсницитѣ се раздѣлятъ на два класса: първокласни и второкласни.

Чл. 46. Всеки окръженъ лѣсникъ трѣба да има свой конь, да обикаля въ окръга за извършване обязанноститѣ си.

Чл. 47. Въ всеки окръгъ се назначава отъ окръжний управителъ за вардение на държавни гори нужното число горски стражари, които трѣба да сж хора свѣдуши и грамотни, а за общинскитѣ отъ общинското управление съ удобрението на околийский началникъ.

Чл. 48. Горскитѣ стражари, били тѣ държавни или общински, трѣба да носятъ установената униформа и оржие.

Чл. 49. Обязанноститѣ на горското управление сж:

а) Да изучава състоянието на горитѣ въ Княжеството, да указва най-сгодния способъ за отгледванието и за експлоатиранието сѣществующитѣ гори, за насажданието празнитѣ мѣста, и да показва за най-згоднитѣ за всеко мѣсто дървета за садене и проч.

б) Да изработва нужнитѣ наставления за лѣсницитѣ и горскитѣ стражари;

в) Да слѣди за точното изпълнение на издаваемитѣ закони и правилници за горитѣ.

Чл. 50. Обязанноститѣ на лѣсницитѣ сж:

а) Да нагледватъ правителственнитѣ, общинскитѣ и частнитѣ гори въ тѣхнитѣ окръгъ, и да привличатъ къмъ отговорностъ ония, които нарушаватъ законитѣ и правилницитѣ по тая часть.

б) Да опредѣлятъ участъцитѣ на държавнитѣ гори, които ще се сѣкятъ, а за общинскитѣ наедно съ общинский кметъ.

в) Да бдятъ, щото горскитѣ стражари да изпълняватъ своитѣ обязанности;

г) Да даватъ наставление на населението за насажданието и опазванието новитѣ гори и за въздиганieto сжще-

ствующитѣ, още да надзираватъ върху изпълнението тия наставления;

д) Да провѣрватъ сметкитѣ на доходитѣ отъ държавнитѣ и общински гори;

е) Да извършватъ всичко, щото имъ се заповѣдва отъ началството.

Писменната си часть, лѣсницитѣ извършватъ въ канцеляриитѣ на окр. управители.

Чл. 51. Обязанноститѣ на горскитѣ стражари сж: а) Да не пущатъ никого въ горитѣ за бране или сѣчение дървета безъ писменно разрѣшение на надлѣжната власть; б) Да слѣдятъ за точното изпълнение на закона и предписанията относително до сѣчението бранието дървета, и да предаватъ на най-ближната административна власть ония, които нарушаватъ закона и предписанията; в) Въ случай на пожаръ, да го изгасяватъ сами или съ помощта на ближното население; г) Да издирватъ виновнитѣ за пожара и да ги предаватъ на властѣта и д) Да изпълняватъ всичко щото имъ се предписва отъ началството.

Чл. 52. Заплатитѣ на служащитѣ по горското управление се опредѣлятъ отъ щата.

Чл. 53. На служащитѣ въ горското управление се възбранива всеко участие въ търгование съ дърва и дървени издѣлия.

За нарушение това правило тѣ се отчисляватъ за всегда отъ държавна служба и се предаватъ на сждъ.

Даждията.

Чл. 54. Частнитѣ притѣжатели на гори не плащатъ нищо за дървата и материала, който сѣкятъ отъ горитѣ си за своя собствена потрѣба. Тѣ плащатъ обаче за полза на държавното съкровище 5% отъ стойността на материала, отсѣченъ за строение, когато е назначенъ за продавъ, съгласно съ правилника, който ще се изработи за тая цѣль.

Чл. 55. Ония, които бератъ дърва, сѣкатъ материялѣ или правятъ вжглища отъ общинскитѣ си гори за своя собствена нужда, плащатъ за въ полза на общината си спорѣдъ постановлението на общинския съвѣтъ едно даждие, което не може да надминува повече отъ 5% отъ стойността на материяла.

Ако строителния материялъ е за проданъ, то се плаща 5% отъ стойността на отсѣчения материялъ за въ полза на държавното съкровище, така сжщо плаща и едно право на общината, размѣрѣтъ на което опредѣля общинския съвѣтъ всека година.

Чл. 56. Ония общини, които сж близо до държавнитѣ гори и които нѣматъ свои бранища, могатъ да бератъ дърва, да сѣкатъ материялъ, да горятъ вжглища отъ държавнитѣ гори за своя домашна потрѣба, като плащатъ 5% отъ стойността на набрания или отсѣчения материялъ за полза на хазната. Ако ли дървата, вжглищата или материала сж назначени за продаване, тѣ плащатъ една такса 10% отъ стойността на материала.

Чл. 57. Цѣната на материала, който се сѣче отъ държавнитѣ гори, както и начина на събирането на даждията и берритѣ се опредѣлятъ за всѣка година отъ окр. съвѣтъ въ присѣдствіе на окр. управитель и лѣсника и се утвърждаватъ отъ Министерството на Финанситѣ.

Наказаніята.

Чл. 58. Горското управление за държавни гори и кметоветѣ за общинскитѣ сж натоварени съ грижата да прегледватъ нарушителитѣ на настоящия законъ и да търсятъ обезщетението за причиненитѣ поврѣди; органитѣ на горското управление въ тоя случай сж лѣсницитѣ и горскитѣ стражари, а на общинското — надлѣжнитѣ кметове и стражаритѣ на общинскитѣ гори.

Чл. 59. Нарушенията на закона за горитѣ, на правилницитѣ и на другитѣ наредби, се сждатъ предъ общинскитѣ сждилища, предъ Мировитѣ Сжди или предъ Окр. Сждилища, споредъ количеството на иска и степенъта на вината.

Чл. 60. Стражаритѣ на държавнитѣ, общинскитѣ и частни гори, които уловятъ нѣкой нарушител на настоящия законъ, задържатъ : бравата, (секирата), триона, дървата и другитѣ вѣщественни доказателства на нарушението, освѣтъ добитѣка и ги предаватъ на надлѣжната властъ.

Чл. 61. Полицейскитѣ и сждебни власти сж длѣжни да даватъ бързото си и неотлагателно сѣдѣйствие на горскитѣ стражари за привличаніе подъ сждъ виновнитѣ.

Чл. 62. Горскитѣ стражари иматъ право не иначе, освѣтъ сѣдружно съ кмета или съ други сждени и полицейски органи, да влизатъ въ двороветѣ, въ фабрицитѣ и пр. гдѣто подозрѣватъ че има крадени дърва, дѣски, материалъ отъ държавнитѣ гори, и ако се укаже, конфискува се, и виновния се предава на сждъ; ако ли материала е отъ общинска гора, то общинското управление извършва горѣканото.

Чл. 63. Който накладе огънь вжтрѣ въ гората безъ извънредна нужда или владе огънь, въ опасни за запалвани, мѣста, споредъ членъ 20 се наказва съ глоба отъ 1 до 2 лева.

Ако огъня е билъ накладенъ за горение вжглища въ мѣста, които не сж опредѣлени за това, виновния се наказва съ глоба отъ 20 до 100 лева. Ако отъ тоя огънь произлѣзе пожаръ, виновния се наказва съгласно съ наказателния законъ.

Чл. 64. Който отвори фабрика за дѣски (бичкиница) или дѣла дървета въ гората или построява кжшли безъ позволение, се осжжда да си дигне фабриката или кжшлата да очисти мѣстото немедленно и при това да заплати една глоба отъ 10 до 100 лева независимо отъ наказанията, предвидени въ слѣдующия членъ; тѣй сжщо който отвори фабрики съ парни машини, безъ разрѣшението на правителството и слѣдва тѣхното управление не съ камѣнни вжглища, а съ дърва за горене, подпада подъ сжщитѣ наказания.

Чл. 65. Който сѣче дърва или бѣли коритѣ на дърветата безъ позволение или сѣче други дървета, а не ония които

сж показани, или повреди по какъвто и да е начинъ дървета; се осжжда да заплати причинената поврѣда и една глоба три пѣти по-голяма отъ стойността на повредата. Освѣтъ това дърветата се продаватъ на търгъ въ полза на съкровището, ако сж отъ държавнитѣ гори, ако ли отъ общинскитѣ за полза на общината.

Забѣлѣжка. Отъ това наказание се освободяватъ лицата, които претърпятъ нѣкое нещастие въ гората като счюпване на кола и пр. тѣ сж свободни да отсѣкътъ потребното тѣмъ дърво.

Чл. 66. Повредата се опредѣля отъ вѣщи люди назначени споредъ сждебнитѣ правила и на основание изработената таблица за стойността на дърветата въ сѣкой окржгъ споредъ чл. 57.

Чл. 67. Стойността на повредата се дава на стопанина на гората, на частното лице, общината или правителството.

Чл. 68. Който пуца добитѣтъ въ забраненитѣ мѣста на гората, той плаща за въ полза на притѣжателя едно обезщетение на конь, волъ или биволъ по 1 левъ, на свиня по 50 стот., на коза 1 л., на овца 30 ст. — Уловени добитѣта сжслужатъ като залогъ до исплащаніе тая глоба.

Чл. 69. До опредѣления срокъ за сѣчение на гори, ако нѣкое лице не си дигне отъ държавната гора отсѣчения съ позволение материалъ, то остава за въ полза на Държавата.

Чл. 70. Общини, които въ случай на пожаръ въ гора се откажатъ да идатъ да го огасятъ, се наказватъ съ глоба отъ 100 до 1000 лева. Ако ли по единични лица отъ общината се отказватъ, съ глоба отъ 5 до 20 лева.

Чл. 71. Общинитѣ и частнитѣ лица, които се откажатъ да насадятъ нова гора или да отгледатъ сжществующитѣ съгласно съ члена 6-ий, 7-ий, 8-ий и 9-ий отъ тоя законъ, се наказватъ съ глоба отъ 2 до 5 лева на увратъ. Освѣтъ това властитѣ турятъ, да се насади нуждното пространство гора за смѣтка на виновнитѣ.

Чл. 72. Който безъ позволение отъ Министерството на Финанситѣ искорени нѣкоя гора, отъ какъто категория и да е тя, осжжда се да заплати три пѣти стойността на направенитѣ поврѣди, и да плаща ежегодно отъ 2 до 5 лева на увратъ глоба, до гдѣто насади отъ ново искорененото пространство съ гора.

Чл. 73. Наказанията предвидени въ настоящия законъ, ако до шесть мѣсеца не се подведе виноватия подъ сждъ, то се освободява; освѣтъ ония, които сж подпалили гора, тѣ се преслѣдватъ до издирванието имъ.

Манафовъ: Въ 39 чл. се казва, че сѣченьето за строение дървета, листието на които упадатъ зимно врѣме, се започва отъ 15 септемврий. Но ние знаемъ, че у насъ винаги се прави шума за добитѣка, и тѣзи шума ако се остави да се кържатъ дърветата отъ 15 септемврия, става негодна за дребния добитѣкъ, а почти цѣла година за дребния добитѣкъ се употрѣбява шума. За това, да се каже: «позволява се на тѣзи, които кържатъ листа за добитѣкъ, кърненіето да стане по рано отъ първий августъ.»

Председателъ: Има мнозина лица записани, но въроятно тѣ ще говорятъ по други въпроси. Азъ мисля, че трѣба единъ въпросъ да се рѣши, а послѣ да се подига други въпросъ.

Желае ли нѣкой да говори върху предложението, което направи г-нъ Манафовъ?

Мецовъ: Сѣщото искамъ да кажа, което каза г-нъ Манафовъ, че щомъ се свърши августъ, то листата не сѣ вече хубави за хранение скотоветѣ. Ако се остави да сѣжѣтъ неизвѣстно да нападне нѣкоя слана, която прави послѣ не-сгодни листата за храненѣе.

Добревъ: Г-нъ Манафовъ добръ разясни въпроса, но не трѣба да опредѣляме врѣмето; това да се остави свободно, (Гласове: не!) та когато му е врѣмето, тогава ще сѣжѣтъ,

Д. Попповъ: Азъ ще кажа само, да се каже за листата отъ 15 августа.

Манафовъ: Азъ ще имъ кажа, че не се сѣжѣтъ дърва а се прави кърнежъ и съ листата си хранятъ цѣла година добитѣка. Въобще почнува кърнежа на първий августъ. За това да се остави да си правятъ храна за добитѣка най-рано на първий августъ.

В. Джоновъ: Това искахъ да кажа, че у насъ се сѣче шума на първий юлия; иначе въ зимата не струва нищо тази шума.

Г. Геровъ: Г-нъ Попповъ каза, щото отъ 15 августа да се захване сѣчението; но трѣба да знае, че не сѣ мѣстата еднакви на всѣкъдѣ — на едни мѣста по-рано пада слана а на други по-късно. За това да се приеме предложението на г-на Манафова.

Докладчикъ: Листата се правятъ повече тамъ, гдѣто нѣма пасбища, а гдѣто има мѣсто за паша на добитѣка, тѣ могатъ да бждѣтъ когато имъ е угодно.

К. Симеоновъ: Искамъ да добавя още нѣщо, че трѣба да се позволи и за ливадитѣ за сѣно отъ първий августа; защото у насъ става отъ 15 септемврия. За това, че които се ползватъ съ винарлѣжа трѣба по отъ рано да се приготвятъ.

Председателъ: Съгласно съ 25 чл. на правилника, ще моля г-на Манафова, да си напише предложението.

М-ръ Начовичъ: Азъ съмъ го направилъ, и ако ще г-нъ Манафовъ, ще го прочета. (Чете): «Кърненнието листе за прехранване добитѣка се позволява още презъ мѣсецъ августа; но това се извършва съ позволенieto на надлѣжната власть съгласно съ особеннитѣ отъ М-ството издадени наставления.»

Ст. Х. Добревъ: Де се не казва «кърнение» защото по нашитѣ села не кърнѣтъ, а сѣжѣтъ ниско.

Манафовъ: Истина, че предложението на г-на Министра дава гаранция за гората; но съ туй ми се вижда, че ще стане окжсявание. За това, ако трѣба да мине презъ Министерството, тогази да се постави не на първий августа, но на 15 юлия.

М-ръ Начовичъ: Г-нъ Манафовъ не разбра предложението. (Чете го още единжъ). Самитѣ кметове позволяватъ, а Министерството издава наставленията.

Манафовъ: Тогава приемамъ тази редакция.

Председателъ: Поддържа ли се отъ $\frac{1}{4}$ представители? (Поддържа се).

Полагамъ на гласуване прибавката къмъ 40 членъ, която се прочете отъ г-на М-ра Начовича. Който я приема, да си дигне ржката. (Болшинство).

Г. Геровъ: Азъ има да говоря върху 27 членъ, дѣто се спомѣнува за островитѣ, че всѣкои 5 години ще се сѣжѣтъ, а не се спомѣнува за ближнитѣ села, за ония, които да бждатъ за градение и т. н. т. За това предлагамъ, ближнитѣ села да иматъ право да си отсичатъ отъ тамъ, когато е за градение, защото трѣба съ каруци да отиватъ и съ каруци да се връщатъ, за това, трѣба тѣхната такса да стане половина. Ако остане същата такса, ще се онеправдаятъ, които сѣжѣтъ дърва отъ островитѣ, защото всѣки 3 години могатъ отъ островитѣ да си сѣжѣтъ.

С. Х. Добревъ: Азъ искамъ да направя една заблѣжка туку въ 64 членъ.

Председателъ: Може послѣ да направите заблѣжката си, а сега да се рѣши въпроса. (Геровъ иска дума). Г-нъ Геровъ, послѣ ще Ви дамъ дума.

Анневъ: Въ засѣданието, когато се разисква този сѣщия законъ, азъ имахъ честта да кажа на Нар. Събрание, че има такива села, които нѣматъ друга мѣра, дѣто да си посѣятъ гора и тѣ се ползватъ отъ островитѣ, които сѣ близо тамъ; на пр. до Свищовъ селото Бѣлени и други; тѣ нѣматъ гора, а се ползватъ отъ островитѣ. За това, трѣба да се предвиди въ този членъ, че се исклучаватъ отъ това правило ония села, които нѣматъ гора, а се ползватъ отъ островитѣ. За селото Бѣлени е немислимо да си посѣе гора, защото се залива всѣка година съ вода; така щото, единъ такъвъ членъ трѣба да се предвиди: «такива села, които нѣматъ възможность да си посѣятъ гора, трѣба да се ползватъ отъ островитѣ ако има такива».

Ангелъ Флоровъ: Споредъ както се каза въ 27 членъ, държавни острови, както знаете, въ Видинъ има 3 острова

особенни, какво ще се каже за близните села, да ли ще сечатъ на 3-та или 5-та година?

Председателъ: Относително до този въпросъ ще заблѣжа едно нѣщо: отъ законопроекта излиза, че тѣзи острови сж турени въ по-добро положение и дѣто горитѣ не могатъ да се сѣкатъ въ 15 години еднажъ, въ островитѣ ще се сѣкатъ въ 5 години еднажъ, а другитѣ правила, които сж за горитѣ, отнасятъ се и до островитѣ.

М-ръ Начовичъ: Малкитѣ острови, напримѣръ ония които иматъ само 5—6 дюлюма, не може да се сѣкатъ цѣла година, защото тогава ще ги свършатъ скоро; а голѣмитѣ острови могатъ да се сѣкжтъ на 3 или 4 години веднажъ. Колкото за това, което каза г. Анневъ, относително до селото Бѣлени, то е истина; срѣщу това село има островъ който му служи за гора и пасбище; но да се тури въ закона едно изключение само за него, то не може. М-ството му е вече сега позволило да се ползува отъ това право, което си го има отъ 50 или 100 години. Колкото за посѣвване на гори, азъ мисля, че и селото Бѣлени може да си посѣе гора и именно въ оная частъ отъ мерата си, която се наводнява отъ Дунава. Това ще принесе голѣма полза на самата мера, понеже земята ще се издигне полєка лека и ще доде единъ день, дѣто тя нѣма да се наводнява. За това, мисля, че не е нужно да се изключавя това село отъ общото правило.

Марко Велевъ: Г-да, за тия 3 села, дѣто г. Х. Ангелъ говори, има особити острови при тѣхъ и трѣба да се предвиди, за всѣко едно по-малѣкъ срокъ за сѣчение, защото какво ще стане съ тия човѣци, които сж принудени да си сѣкатъ, като иматъ нужда?

М-ръ Начовичъ: Тѣзи острови, за които говори г-нъ Марко Велевъ се смятатъ като балталжци; слѣдователно, закона позволява да се сѣкатъ всѣкога, когато додатъ въ положение да могатъ да се сѣкжтъ; тѣзи острови могатъ да се сѣкжтъ още на втората или на третата година, сиречъ когато израснатъ.

Филипъ Мариновъ: Г-нъ М-ръ Начовичъ каза, че е изключение само за селото Бѣлена. Не. — Въ прошектарната коммисия има двѣ такива прошения отъ общината Самоводска, която се намѣрва въ сжщото положение, както и общината Бѣленска; въ сжщото положение, защото даже мерата имъ е твърдѣ малка и не ще да иматъ мѣсто да си насѣятъ гора и тѣ се ползватъ както съ горитѣ, тѣй и съ наши тѣ и иматъ на срѣща островитѣ. За това трѣба да се постави за тия само, които сж край Дунава, и които нѣматъ мера или е твърдѣ малка и които нѣматъ мѣсто да си посѣятъ гора; защото, ако не се позволи да си посѣятъ, добитѣкъ

тамъ не е възможно и да иматъ, въобще никакво скотоводство.

Анневъ: Г-нъ М-ръ на Финанситѣ каза, че той самъ знае това село и че то може да направи изключение; но азъ знамъ, че единъ М-ръ запрѣщава, а всѣки новъ, който е дохождалъ, е позволявалъ, когато се увѣри, че тия села нѣматъ друга възможность, освѣнъ да се ползватъ съ сѣното и дървата на островитѣ. Освѣнъ това, въ миналата сессия бѣхж пратили тукъ отъ селото Бѣлени депутация, която да се обясни съ М-ството, което и прати телеграмма на окръжний управителъ въ Свищовъ, като имъ се разрѣши да се ползватъ до второ распорєждане; но това не стига, трѣба да имъ се позволи еднажъ за всѣкога.

А колко за това, което каза г-нъ М-ръ, че може да си насѣятъ балталжци, това не е възможно, защото всѣка година се заливатъ и тѣ се принуждаватъ да сѣятъ и си испращатъ добитѣкътъ другадѣ, тѣ нѣматъ даже доволно мера да си посѣятъ жито и кукурузъ, и послѣдната година даже нищо не можиха да посѣятъ, тѣй като водата не се дигна отъ мерата имъ цѣло лето. Има още и друга мера, която се казва «Борилица» и отъ която можли би да се ползватъ, но мисля, че не имъ се разрѣши, и че не сж получили удовлетворение.

Ако не имъ се позволи да се ползватъ отъ острова, то тѣ се намѣратъ въ по-голѣма нужда; тѣ отъ какъ сж се засѣлили тамъ, всѣкоги сж се ползвали отъ дървата, и сѣното на острова; и освѣнъ това, въ този островъ има само голѣми дървие, и тѣ не се повреждатъ въ нищо. За това бихъ предложилъ единъ членъ за този островъ, тѣй сжщо и за острова «Керкенецъ», (Ломско), който миналата година усвоиха Румжнитѣ, така и за селото Раджия, Варненска околия, — селата, които сж расположены край Дунава и които нѣматъ друга мера или гора, дѣто да сѣкатъ дърва, тѣ се ползватъ отъ изключението на тоя законъ.

М. Велевъ: Г-да представители, азъ се задоволявамъ отъ разясненията, които г-нъ М-ръ Начовичъ даде по тозъ въпросъ, именно за тия острови, които сж близо при Видинъ, че ще могатъ селенитѣ да си сѣкжтъ дървие.

Г. Геровъ: 27 чл. казва: (чете го).

Чл. 27. Държавнитѣ и общински гори могатъ да се сѣкжтъ и огладватъ по слѣдующитѣ три начина:

а) Младитѣ гори, които служатъ за дърва за горение и които се подновяватъ само отъ изданки, се сѣкжтъ отъ 15 до 30 години, — освѣнъ пѣрти за плетъ и обрѣче могатъ да се сѣкатъ въ 5 години и то само за разредавание на гората.

б) Старитѣ гори, които слѣдъ изсичанието се подновяватъ или чрезъ искусственно садени или естествено сѣени отъ сѣмената на неотсѣченитѣ дървета, се сѣкатъ отъ 90 до 150 години на горѣ.

в) А срѣдни гори се считатъ слѣдъ като се слѣятъ горнитѣ два способа за подновяване на гората, сир. въ която периода на всѣко петнадесето-годишното имъ сѣчение се оставятъ изъ помѣжду дървата да растатъ и тѣ служатъ за строителенъ материалъ.

Забѣлѣжка: Островитѣ въ Дунава, които принадлежатъ на Българската държава, могатъ да се сѣкатъ всѣки петъ години и споредъ тѣхното пространство, тѣ се изсичатъ изведнажъ и се оставятъ послѣ въ разстояние на петъ години да растатъ отъ ново или се расподѣлятъ на годишни участъци.

Тукъ не е казано както въ чл. 40 за другитѣ гори, че ще иметъ право същевременно отъ островитѣ да сѣчатъ за какви да е подробности. За това ако се разбере, че и островитѣ подлѣжатъ на опредѣлени показания въ 40 чл. тогава може този чл. да си остане безъ никаква забѣлѣжка; нъ ако не подлѣжатъ островитѣ подъ онѣзи категория, тогава да се направи същата забѣлѣжка и на този чл. Още ще добавя, както казахъ по-напредъ, че таксата, която е предвидена за другитѣ гори, ми се вижда много голѣма, за това предлагамъ 3% да се зема отъ тѣхъ.

Ст. Х. Добревъ: Азъ щѣхъ да кажъ на г-на Аннева дѣто каза той за пасищата, че чл. 23 казва: (чете го).

Чл. 23. За ония общини и села на които горитѣ сѣ още недорасли, и въ които села не съществуватъ пасища за хранение добитѣка си, Финансовото Министерство може да разрѣши, щото едната частъ отъ тия недорасли гори да се употреби за пасище на добитѣка, додѣто пристигне другата частъ.

Нъ онѣзи села, въ които не съществуватъ пасища за храна на добитѣка, Финансовото Министерство може да разрѣши една частъ да му се даде на разположение и отъ островитѣ.

Дим. Попповъ: Азъ мисля, че тѣзи острови не сѣ както другитѣ гори; тѣ сѣ изключително отъ върбалѣкъ, който не се яде отъ добитѣкъ. За това, по мое мнѣние, могатъ и да се сѣкатъ по-рано, а не въ разстояние на петъ години.

Т. Яневъ: Тѣзи острови, за които говори г. Анневъ, ако сѣ държавни, както държавнитѣ гори, то разумѣва се, има право правителството да имъ разрѣшава, да си пускатъ добитѣка, да продаватъ дърва отъ тѣхъ, или да се ползватъ отъ трѣвата на островитѣ. Нъ ако сѣ биле общи балталѣкъ и сѣ принадлежали на тѣзи села, то е вече ясно казано въ чл. 23, какво ще стане съ тѣхъ. Ако би още нѣмало пасища, съ които може да се препитава тѣхний добитѣкъ, то е предви-

дено въ сѣщия членъ, щото една частъ отъ недораслитѣ гори, може да се отдѣли по разрѣшението на Финансовото Министерство, за да си прехранятъ добитѣка, стига г-нъ Анневъ да докаже, че тѣ сѣ обществени, а не държавни.

Шивачовъ: Азъ поддържамъ предложението на г. Аннева по тѣзи мотиви, които спомѣна г. М-ръ Начовичъ. Ако той знае добрѣ, че тѣзи села сѣ се ползвали толкозъ години отъ тѣзи острови, то да имъ се даде това право, което иска г-нъ Анневъ, защото утрѣ може да дойде другъ Министръ, който ще каже, че не бива да пасятъ тамъ добитѣка; за това по-добрѣ е, да се тури ясно въ закона.

Г. Геровъ: Азъ мисля, че ако се прави изключение за това или за онова село, това не може да бѣде въ всичкитѣ села, които се ползвали отъ островитѣ по-напредъ, да се ползватъ и за напредъ, както еднитѣ, така и другитѣ, и да не се прави изключение. А дѣто казва г. Дим. Попповъ, това не може да бѣде, защото ако изсѣчатъ въ разстояние на 3 год. гората, то въ 4-та година кѣдъ ще отиватъ? Въ всѣка година да имъ се позволява колкото иматъ нужда; тѣй ставаше и до сега, а правителството имъ земаше само единъ гологанъ на колата. За това не трѣба повече да се говори.

Анневъ: Островитѣ сѣ държавни имуществва, за това нѣма ни най-малко съмнѣние и никакъ не трѣба да се мисли, че тѣ биле общински. Щомъ сѣ държавни, то трѣба съгласно съ закона за горитѣ, да се експлоатиратъ слѣдъ 5 години, защото ако тази година се експлоатиратъ всички, какво ще иматъ хората послѣ 4 години? Тѣ просто трѣба да дохождатъ въ Свищовъ на пазаръ да купуватъ дърва. Послѣ тия села сами знаятъ, какъ да експлоатиратъ островитѣ; на пр. тази година тая частъ, друга година друга. И тѣй правиха до сега, щото има на островитѣ постоянно толкозъ дърва, колкото сѣ нуждни. Правилото казва, че нуждата измѣнява закона. За това трѣба да поставимъ такова постановление въ закона, да се отърватъ тѣзи хора отъ честитѣ шикани, на които сѣ изложени отъ страна на правителственнитѣ власти. Често пѣти се случва, щото единъ окръженъ управителъ въ Свищовъ, като разрови малко предписанията въ своята канцелария, и види, че имало нѣкога такова едно предписание, провозжда тамъ стража да имъ запрѣти сѣчението, и послѣ хората бѣха принудени да се жаловатъ насамъ нататѣкъ, дохождали сѣ даже тукъ съ прошения нѣколко пѣти. За туй, трѣба непременно да се опредѣли въ закона изключение отъ общото правило.

Трековъ: Г-да, азъ зехъ думата да говоря противъ предложението на г-на Аннева. Азъ намѣрвамъ, че това

предложение нѣма нищо друго да направи, освѣнъ да развали закона. Закона е добръ нареденъ и гледайте, гдѣ стои тази забѣлѣжка. Стои тамъ, гдѣто се касае за сѣчение гори. Разбира се, че гората отъ върби може да се сѣче по-напредъ отъ колкото други гори отъ буки, меше, и пр. Върба трѣба въ по-късо разстояние да се сѣче съ исключениемето, което стана относително разстоянието врѣмето, презъ което трѣба да се сѣчатъ. Тѣй една гора отъ върба не може сто години да си остане; трѣба да се сѣче въ по-кратко врѣме, и сега това исклучение се права само за островитѣ, които сж насадени съ върба. Що се касае за другитѣ правила, тѣ се прилагатъ за островитѣ напълно. Острова е единъ видъ гора, ако е насаденъ съ върба. Въ закона нийдѣ не е казано, че островъ съ върба нѣма да се сматра като гора. Като се казва туй, то на тѣхъ се прилага чл. 23, който предвижда случаитѣ, за които г-нъ Анневъ иска да тури забѣлѣжка, че когато не сжществуватъ пасища за хранение добитѣка-си, финансовото министерство може да разрѣши, щото една частъ отъ тия недорасли гори да се употребѣи за пасище на добитѣка, догдѣто пристигне другата частъ.

Послѣ чл. 17. казва:

Чл. 17. До държавнитѣ гори на ближнитѣ общини, които врѣменно сж нѣмали опредѣлена гора, сж отдѣля за нуждата на селенитѣ една частъ отъ най-ближната стрѣна на държавната гора, като се прѣсѣмѣта на домъ отъ 5 до 15 дюлюма; но подобни гори общинитѣ немогѣтъ да расчитатъ съвършено за тѣхни, а само до постиганиято на ново посадената имъ гора.

Чл. 40. Въ извънреденъ случай се позволява сѣчението на дървенъ материалъ въ срока на опредѣленитѣ врѣмена, като на пр. пострадавши отъ пожаръ, за съборени воденици отъ наводнение, пѣрти за градини, обрѣчи, мешове дървета за селски потрѣбности и други за земеделѣчески орѣдия.

Позволява се сѣчение на дървенъ материалъ въ извънредни случаи, когато селата иматъ нужда за туй нѣщо. За това защо да правимъ исклучение за островитѣ, когато закона ги приложи на общото правило. Това, което г-нъ Анневъ предлага, ще докара само вреда, защото ще тури островитѣ въ исклучителни положения. Колкото за това, гдѣто спомѣнаха нѣколко предговоривши, че отъ министерството имало противорѣчуци распорѣждания (гласове: да), то нѣмаше законъ и това бѣше на всекъждѣ; сега като имаме законъ, опредѣлено е правото на всекого и обязанноститѣ на всекого, и мисля, че тѣзи противорѣчия за напредъ нѣма да ставатъ. Азъ зная много села, които се намиратъ въ балканитѣ, и на тѣхъ министерството нѣкогашъ е разрѣ-

шавало да получаватъ гора, а други пътъ не. Всичко това е било, защото не е имало законъ за горитѣ. Днесъ е направенъ законъ, за да престанѣтъ тѣзи противорѣчия, и това му е цѣльта. Слѣдователно, тази причина, която дава г-нъ Анневъ е неоснователна, защото тѣзи противорѣчия сж сжществували на всекъждѣ, а не само за островитѣ, нѣ и за горитѣ въ балканитѣ и въ равнинитѣ. Нѣ съ полагание въдѣйствието на закона нѣма да ставатъ тѣзи противорѣчия и распорѣждания, и министритѣ ще имѣтъ законъ, и хората ще знаятъ какво трѣба да правятъ. А ако имъ се откаже правото, хората ще знаятъ, гдѣ да си потърсятъ правото. Слѣдователно, островитѣ подпадатъ подъ сжщия законъ. Този законъ нѣма да управлява горитѣ, които сж по балканитѣ, нѣ ще управлява и островитѣ. А забѣлѣжката въ чл. 27 се отнася само за срока, т. е. всекой 5 години трѣба да се сѣкатъ, инакъ се развалятъ.

Анневъ: Азъ благодаря на г-на Предсѣдателя, дѣто благоволѣи да стане отъ предсѣдателската столица и да говори противъ моето предложение. Той като каза, че 23 чл. удовлетворявалъ всичко, което искамъ азъ, имамъ честь, да му кажѣ, че не е тѣй; защото въ 23 чл. се говори само за гори недорасли, и въ които села несжществуватъ пасища за храна на добитѣка, Финансовото М-рство може да разрѣшава и пр. Значи, че остава населението на произвола на Финансовото Министерство: ако това е добръ расположено, ще му позволи; ако не, нѣма да му позволи. (Грековъ: азъ ще питамъ за другитѣ села, дѣто нѣма прошения, и дѣто Министерството трѣба да прави исклучение). Азъ именно го казвамъ, защото видѣхъ съ очитѣ си, че толкосъ пѣти хората се оплакватъ, и Министерството, ако ще, рѣшава, ако не ще, не рѣшава. Още миналата година искарвахъ жандаритѣ добитѣцитѣ имъ вънъ. Като не сж имали съ какво да ги хранятъ, то се упропастиха половината. Азъ нѣмамъ никакъвъ частенъ интересъ да поддържамъ това село, нѣ азъ просто представямъ на Народното Сѣбрание нуждата на това село. Това село се е поселило тамъ незная по какви причини, и безъ този островъ не могѣтъ жителитѣ да живѣятъ нито денъ, нито пакъ може да успѣва скотоводството имъ, нито иматъ друго занимание. Истина забѣлѣжката на чл. 27 може до нейде да удовлетвори тази нужда. (Чете): «Островитѣ въ Дунава, които принадлежатъ на българската държава, могѣтъ да се сѣкатъ всеки 5 години, и споредъ тѣхното пространство, тѣ се изсичатъ изведнажъ и се оставятъ послѣ въ разстояние на 5 години да растатъ отъ ново, или се расподѣлятъ на годишни участѣци.»

Тукъ като се опредѣля извѣстна частъ отъ гората за ползуванието, може да се удовлетвори една нужда; нъ за пасищата не може да се удовлетвори. Тамъ нѣма малки дървета, които да се поврѣждатъ, а стари.

Председателъ Грековъ: Има въ закона чл., дѣто е казано, че ще се пуца добитѣка въ горитѣ, гдѣто е възможно.

Анневъ: Това е новъ начинъ на парламентаризмъ, дѣто ме прекъсва Председателя. Нека има търпение да ме изслуша и когато свърша, нека говори. Този островъ се даже и залива отъ водата, и въ това време е немислимо да влиза добитѣка вжтрѣ, но трѣба да се пуца на друго мѣсто. Г-нъ Грековъ трѣба да разбира, че азъ познавамъ работата много по-добрѣ; а да глѣда презъ прѣсти отъ София и да говори за Свищовъ или отъ Свищовъ за Тутраканъ, това не е лесно.

Шивачовъ: Г-нъ Грековъ каза, че това нѣщо го имало въ закона; нъ чл. 23 по моето мнѣние не удовлетворишава напълно желанието, което искаха г-нъ Анневъ; и ако не врѣди това нѣщо, зашто да не се приложи? Тукъ е казано, че онѣзи села, които нѣматъ мера и гора и не можѣтъ да пасѣтъ добитѣка си, какво да се прави съ тѣхъ. За това моля, да се приеме предложението на г-на Аннева. (Чете го. Видѣ по-горѣ.)

Именно, че тѣ можѣтъ да сѣкатъ свободно и да пасѣтъ добитѣка въ единственнитѣ пасища. Ако има такова нѣщо въ 23-ий чл. тукъ ако се помене, нѣма да се поврѣди. По-добрѣ е да се предвиди, отъ колкото да се остави на мнѣнието на г-на Министра, ако иска да позволи или не. Трѣба да се каже положително, че тѣзи хора имѣтъ право. Ако би селото да гласува въ консервативна полза, то ако е М-ра консерваторъ, ще имъ позволи. (Бобчевъ: на предмѣта.) За това азъ поддържамъ, што предложението на г-на Аннева да се приеме.

М-ръ Начовичъ: Не може да се приеме прибавката тѣй, както е направена, защото тогава ще стане просто башибозуклукъ за ония, които ще се ползватъ отъ тая прибавка. Ако искате да се приеме, то трѣба по-добрѣ да се редактира. Приемамъ, да се направятъ нѣкои олежения за ония страни, които би имали нужда отъ това; но да се тури въ закона, че тоя законъ не е задължителенъ за една категория села въ Княжеството, това не се е видѣло нигдѣ и не може и у насъ да се приеме. Това не може да бѣде! (Шивачовъ: Нека се направи по-добра редакция). Пасище или мера на едно село е това мѣсто, на което сѣ пуцали добичета отъ дѣлги години; ползуванѣто отъ едно мѣсто

въ продължение на нѣколко врѣме дава всеѣкакви права, които не можѣтъ да не се взематъ въ внимание и които сѣдилищата признаватъ. Ако сѣ се правили противорѣчия въ нѣкои распорѣждения, ако се е давало единъ пѣтъ една заповѣдь, а другъ пѣтъ друга, причината е, че не е имало до сега законъ и именно тѣзи противорѣчия въ распорѣжденията, които сѣ излѣзвали отъ Министерството сѣ ме принудили да представя на Нар. Сѣбрание този законъ. Ако да не бѣше имало такива противорѣчия, нѣмаше и да представямъ законопроектъ. И този законъ се представи сега, за да престанатъ тѣзи противорѣчия, за да знае и населението, кои му сѣ правата и длѣжноститѣ относително до горитѣ, но да знае сѣщото и самото правителство. Ако има единъ законъ, на него трѣба да се подчинява не само населението но и правителството. За това този законъ е задължителенъ, както за населението тѣй и за правителството, и правителството никога не може да мѣри съ различни мѣрки, но трѣба просто да приспособява буквално приетия отъ васъ и утвърждения отъ Господаря законъ.

Ив. Минчовъ: Предложението на г-на Аннева е умѣстно както трѣба, защото не само селата, които предлага, но почти всичкитѣ край-дунавски села сѣ иритѣснени за мери и дърва. Когато има наводнение, хората мислятъ, гдѣ да си пасѣтъ добитѣка и тѣ отиватъ та заплащатъ въ другитѣ села за мѣра, гдѣто да имъ пасе добитѣка. За дърва бѣднитѣ хора трѣба да отиватъ на крака и да си носѣтъ на гърба, за отопление; за това желая, да се приеме предложението на г-на Аннева. Друго яче, може да се опростѣтъ хората.

Г. Геровъ: Когато се прави законъ, прави се за общо, а не за една частъ, за това не приемамъ предложението на г-на Аннева. По край Дунава има острови и тѣ се пазаряха отъ окр. сѣвѣти и плащаха едно опредѣленно нѣщо. Ако нѣкои иматъ нужда отъ паша, тѣ самички ще дойдатъ да се пазарятъ. Да правимъ исклучение, не съмъ съгласенъ.

Шивачовъ: Азъ ще моля само г-на Начовича, ако намѣри, че тая редакция не е добра, да направи нова. (М-ръ Начовичъ: Има законъ). Но закона не отговаря на тѣзи нужди. Селото на г-на Минчова подпада почти подъ сѣщата категория, както селото Самовитъ и други по край Дунава.

Анневъ: Азъ едва можъ да се съглася съ г-на М-ра Начовича, че у нашия народъ ще се намѣрятъ хора, които да пасѣтъ добитѣцитѣ си башибозушки. Нашия народъ е наученъ на редъ отъ години на самъ. Казахъ и по-напрѣдъ, че прибавката къмъ 27 членъ удовлетворишава до негдѣ тѣзи нужди. Може прибавката да се формулира и да гласи само

за пасбищата, че на селяните край Дунава да им се позволява непрекъснато, да си пасят добичетата въ островитѣ. Колкото за сѣчение дърва, въ послѣдний пасусъ се опредѣлява, като се распредѣля на годишни участъци. Така щото, ако окр. управление опредѣлява всѣка година извѣстенъ участъкъ, който ще отговаря на нуждитѣ на това село както за строение, така и за градежъ и отопление, тогава нуждата се удовлетворява. Така щото ще формулирамъ само относително до пашата. Ако се случи да се оттегли водата по рано, тогава може добичета да пасятъ около селото. За това, относително пасбищата ще направя едно предложение.

Д. Грековъ: Г-да! Самото предложение, което прави г. Анневъ доказва, че това, което поддържаше по-напредъ той, не било до тамъ добръ обмислено, за това самъ дохожда сега и оттегля половината отъ предложението си и казва, че за гората било предвидено, а за паша нѣмало. (Анневъ: До нейдъ). Азъ ще кажа, че и за пасбищата има, защото 23 членъ ясно и положително казва, че и тамъ дѣто горитѣ сж още недорасли и нѣматъ пасбища за хранение на добитъка, Финансовото М-рство може да разрѣши, щото едната частъ отъ тия недорасли гори да се употреби за пасбище на добитъка, до дѣто пристигне другата частъ. Освѣнъ това чл. 17 отъ закона казва: (Чете):

Чл. «17. До държавнитѣ гори на близнитѣ общини, които врѣменно сж нѣмали опредѣлена гора, се отдѣля за нуждата на селенитѣ една частъ отъ най близката страна на държавната гора, като се пресмѣта на домъ отъ 5 до 15 дюлюма, но подобни гори общинитѣ неможатъ да расчитатъ съвършено за тѣхни, а само до постиганиято на новопосадената имъ гора».

Дѣто ще каже, че въ закона сж предвидени тѣзи нѣща. Ако въ с. Белени нѣматъ материална възможность да посадятъ гора, правителството ще имъ отстъпи за удовлетворение на нуждитѣ имъ. Тѣ може да искатъ отъ 5—15 дюлюма да се отстъпи на всѣка къща, за да си пасатъ добитъцитѣ и да си сѣкжтъ дърва. Освѣнъ това има и чл. 25, който казва, (Чете): «Позволение за пущание добитъци на паша въ горитѣ, даватъ само тѣхнитѣ стопани даромъ или срѣщу възнаграждение». Сжщо има другъ единъ членъ, който казва, че въ държавнитѣ гори, когато отъ пущанието добитъкъ не може да стане поврѣда за дърветата, тамъ да се пасатъ добитъцитѣ. Питамъ сега, не е ли това достатъчно за паша, и да ли не гарантира за всичкитѣ села, които нѣматъ на другитѣ мѣста, мера да си пасятъ добитъка или сѣкжтъ дърва. Не гарантира ли да си пущатъ добичета въ тѣзи острови да намѣрятъ паша и дърва? Азъ мисля, че гарантира

на пълно. (Анневъ: Никакъ). На пълно гарантира. Азъ не разбирамъ, защо да развалями цѣлия законъ; не разбирамъ да се прави исклучително за селата по край Дунава. Въ вѣтрѣшността на Княжеството нѣма ли села, на които меритѣ да сж тѣсни? Питамъ сега, на тѣзи села, кой ще имъ дава паша и дърва? Ако този законъ не удовлетворява тѣзи нужди то да го развалимъ съвсѣмъ. А пакъ ако сме намѣрили, че закона удовлетворява нуждитѣ на всичкитѣ жители, то значи удовлетворява и на тѣзи, които сж покрай Дунава. Както на тѣзи, които живятъ въ срѣдъ правителственнитѣ гори се удовлетворяватъ нуждитѣ, като имъ се дава паша и отъ гдѣ да сѣкжтъ дърва, то се удовлетворяватъ и на тѣзи, които сж покрай Дунава. За това моля Н. Събрание, да не приема предложението на г-на Аннева, защото то ще развали закона и никакъ нѣма да ползуватъ онѣзи, за които правимъ закона. Ще туримъ хора, които ще бжджтъ вънъ отъ закона. Еднитѣ ще се подчиняватъ на този законъ, а другитѣ нѣма да се подчиняватъ.

А знаете ли г-да, че несъществување на законъ дава по голѣми случаи на оплакване отъ страна на хората? Този законъ дохожда най напредъ да удовлетвори двѣ нужди: да се захване да се спазватъ горитѣ и да уреди въпроса да не ставатъ несправедливости и противорѣчиви распоряждания, както сж ставали до сега; защото когато нѣмаше законъ, г. М-ра на Финанситѣ единъ день издаваше такава, а другъ день онакава заповѣдъ. Именно да престане това нѣщо, се прави този законъ. Той е доста добръ обмисленъ, Н. Събрание въ нѣколко засѣдания го разглѣда и всичко каквото трѣбаше да се тури за улеснение на населението, се тури, и не виждамъ никаква причина да се правятъ отстъпления за въ полза на нѣкои села, които сж покрай Дунава. За това да се не приема предложението на г-на Аннева, не че го намирамъ несправедливо, но понеже закона удовлетворява нуждитѣ на всички, а предложението на г. Аннева нѣма да направи друго, освѣнъ да развали закона.

Анневъ: Ако г. Грековъ предполага, че ще се развали закона, азъ не настоявамъ, за да стана причина на това. При всичко, че г. Грековъ най настоятелно моли Н. Събрание, да не приема моето предложение, азъ пакъ най убѣдително ще моля Нар. Събрание, да приеме това предложение, за да осигуримъ населението отъ произволитѣ на Окрѣж. Управители. Азъ самъ виждамъ, че закона до нейдъ гарантира нуждитѣ на такива села, но работа е, че все пакъ остава на произвола на нѣкои Министри, които се промѣняватъ у насъ както ризитѣ недѣлно. Работа е, че пакъ остава на произвола на кой знае кой М-ръ. Ако се яватъ нѣкои

селяни предъ това Министерство, ще имъ каже: вие имате гора, идете и сечете дърва. Така щото, пакъ оставатъ на произвола на разни окръжни управители и пр. Азъ повтарямъ да кажа, че нѣмамъ никакъвъ частенъ интересъ тукъ, но само искамъ да осигуримъ хората, защото миналата година дохождаха тукъ да се молятъ, по-миналата пакъ, и единъ Министръ позволява, а други запрѣщава. Миналата година на Беленчени имъ било позволено да си пасатъ добитъците, но послѣ отива окр. управителъ и изгонва имъ добитъка отъ тамъ, види се — по висше распореждане.

М-ръ Цанковъ: И г. Анневъ и г. Шивачовъ много пѣти повториха за произвола на Министритѣ, а забравятъ, че въ този законъ на 20 мѣста може да се оставя на разрѣшението на Министра. Тамъ не намѣриха произволъ, а само тукъ. Онѣзи, които нѣматъ паша или дърва, ще имъ се позволи, да си пасатъ добитъкъ въ острова и да сѣкатъ дърва отъ тамъ. Щомъ е казано такова нѣщо въ закона, какъвъ произволъ може да има отъ Министритѣ? Тукъ на 20 мѣста се казва по разрѣшение на Министра. Моля онѣзи г-да, да неповтарятъ такива не врѣли и некипѣли думи.

Анневъ: Азъ никакъ не искахъ съ това да уврѣда г. Министра, но често подвѣдомственнитѣ му чиновници противно тълкуватъ това, което е той разрѣшилъ.

М-ръ Молловъ: Мисля, че всичко, което се говори тукъ се отнася до работи минали, и защото и г. Министръ знае всичкитѣ тѣзи работи, за това именно се предлага този законъ, за да се прекъснатъ тѣзи работи. Закона напълно или да кажа почти напълно удовлетворява тѣзи нужди, за които се говори. И ако въ закона се окаже нѣщо недостатъчно, Нар. Събрание дохожда всѣка година, може да го допълни.

Шивачовъ: Азъ искамъ да кажа, че това се отнася къмъ бившитѣ Министри, и г. Цанковъ не трѣба да се уврѣди. А Н. Събрание не е задължено да говори само онова, което е на него угодно, и да не говори такива не врѣли и не кипѣли думи. (Гласове: На предмѣта! На предмѣта!) Това е на предмѣта.

Г. Геровъ: За този членъ се говори много, безъ да дойдемъ до заключение. Азъ ще предложа на Нар. Събрание да приеме, тъй като е за паша. Както е въ другитѣ членове, въ неотгаслитѣ гори не се пуца. Въ островитѣ кога и колко да се пушатъ добитъцитѣ, нѣма да се поврѣдятъ. Всѣкога може да се пуца, като плати опредѣлената такса, която се опредѣля отъ окр. съвѣти.

Д. Попповъ: Като се впушамъ въ този въпросъ, ние мислимъ, че нѣма да дойдемъ вече тукъ. Този законъ може

да трае за 6 мѣсеци, и кога дойде Н. Събрание ако види, че има недостатъкъ, може да се измѣни.

Анневъ: Азъ искахъ да дамъ лично разяснение и да отговоря на г-на Цанкова, че азъ не съмъ мислилъ нито настоящитѣ, нито миналитѣ Министри да увреждамъ. Но често нѣкое криво тълкувание на Министра, и вопреки своето желание да стане нѣщо добро, той допусналъ такова нѣщо. За това, предъ видъ на това обстоятелство, че това село отъ какъ се е заселило тамъ, се е ползувало отъ този островъ и не е плащало никога нищо, искамъ да кажа, че трѣба да се направи едно исклучение съ него, или же да постановимъ, щото това село да се изсели отъ тамъ, инакъ за него нѣма екзистенца.

Т. Яневъ: Азъ мисля, че въпроса е изчерпанъ, за това да се тури на вотиране.

Председателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание, да се говори още върху този 27 членъ? (Нежелаетъ). Поддържа ли се предложението на г. Аннева? Който го поддържа, да си дигне ржката. (9 души поддържатъ). Слѣдователно, предложението на г. Аннева пада.

Иор. Шишковъ: Върху този въпросъ нѣмамъ нищо да говоря.

Г. Геровъ: Имахъ едно предложение, което бѣше вмѣсто «всѣки 5 години» «всѣки 3 години». (Гласове: Да се вотира). Послѣ въ островитѣ всѣкога да си пушатъ добитъцитѣ на паша, като си платятъ опредѣлената такса на окр. съвѣти.

Председателъ: Г-нъ Геровъ предложи вмѣсто «всѣки 5 години», да се сѣкятъ «всѣки 3 години». Който приема това предложение, да си дигне ржката. (Болшинство).

Л. Дуковъ: Като се свърши този членъ, азъ искамъ да се направи бѣлѣжка къмъ членъ 68, които ми се вижда, че не може да се покриватъ. (Чете): «Който пуца добитъкъ въ забраненитѣ мѣста на гората, той плаща за въ полза на притежателя едно обезщетение на конъ, волъ или биволъ по 1 левъ, на свиня по 50 стотинки, на коза 1 левъ, на овца по 30 стотинки. Уловени добичета служатъ като залогъ до исплащане тая глоба.» Мене ми се вижда, че това нѣщо не може да се приспособи. Човѣка нѣма да пусне добитъка да отиде; но може той самъ да се отърве. Ако н. пр. отъ вечеръ сплжне коня или вола и отиде да расчисти хармана-може да се испусне добитъка и да отиде въ гората. Споредъ този членъ ако се улови да се задържи като залогъ, човѣка трѣба да остави хармана си, да нѣма съ какво да върши. Ако нѣкой кираджия пѣтникъ носи стока, и ако му се улови нѣкой добитъкъ за залогъ, този човѣкъ освѣнъ, че ще се

отдѣли отъ другаритѣ си, но има друго зло, че търговеца мисли да дойде кираджията за пазарния день, той не може да дойде, ще се повреди интереса на търговеца и ще иска глоба отъ кираджията. Освѣнъ това има тукъ членъ 60-ий който казва: (чете):

«Чл. 60. Стражаритѣ на държавнитѣ, общинскитѣ и частни гори, които уловятъ нѣкой нарушителъ на настоящий законъ, задържатъ: брадвата, (секирата), триона, дървата и другитѣ вещественни доказателства на нарушението, освѣнъ добитъка и ги предаватъ на надлежната власть.»

Разбира се да се наказва ступанина, но да не се спира добитъка. Той може да се накаже и ако нѣма да заплати глобата, да му се земе поржчителъ. Члена ако остане тѣй, е лошо. Ако н. пр. уловената овца или коза се случи да е въ зимно врѣме, може да прегладнѣе тамъ, тѣй като вардча нѣма съ какво да я храни. Ако е на пролѣтъ, тогава има кърмачета какво ще правятъ тѣ ако се задържи овцата? Послѣ ако е около Георгіевъ день, трѣба да се дои, щомъ се задържи тя тамъ, тогава цѣло лѣто не ще да дава млѣко. За това моля да се отхвърли думата «уловения добитъкъ» се задържа като залогъ и пр.» Освѣнъ това да се намали глобата на конь и волъ по 20 стотинки на биволъ 40 и на овца 10. Ако приеме Нар. Събрание това, по добръ ще стане.

Г. Геровъ: По този въпросъ нѣмамъ нищо да говоря.

Иор. Шишковъ: Ако единъ човѣкъ нарочно вкара стоката въ едно бранище и подиръ уловилъ се добитъка тамъ, и онзи овчаръ, безъ да има нѣщо върху си, зима стоката, закарва я изъ бранището, съ какво ще се докаже, че е нарочно пусналъ, ако не се запря добитъка?

Дуковъ: Може би г. Шишковъ да не ме е чулъ. Азъ казахъ, да се наказва стопанина, н. пр. да му се запря брадвата, топора и пр. Ако има пари, добръ, ако нѣма, тогава спира му се нѣщо, безъ което може да бѣде. Съгласенъ съмъ стопанина да исплаща глобата или да му се задържи залогъ, а не да се спира добитъка като залогъ.

Попповъ: Азъ мисля, че стига да се научатъ кой е овчара.

Иор. Шишковъ: На пълно съмъ съгласенъ съ мнѣнието на г-на Дукова само тогава, ако се предвиди въ члена, че щомъ поляка или пждаря каже, че еди кое лице бѣше въ бранището и се върва, безъ да му се искатъ свидѣтели. Овчара има само една тояга и нея тѣй изведиждъ не дава.

Анневъ: На г-на Дукова му е жалъ, че козата или овцата ако да се задържала единъ или два дена, щѣла да прѣгори и нѣма послѣ да дава млѣко, или щѣла да се поболи и ще постигне голѣма загуба сайбията. Но г-нъ Дуковъ забравя

пагубитѣ, които може козата да нанесе на гората на единъ стопанинъ или на една държавна гора. За това добитъка, трѣба да се задържи. Който има кози, трѣба да пази да не правятъ щета. А че щѣла да прѣгори на нѣкого си козата, нека прѣгори.

Г. Геровъ: Ако приемемъ прѣдложението на г-на Дукова, не зная какъ ще направимъ, ако нѣкое добиче влѣзе въ гората и нѣма сайбията при него. Още когато има въ една гора да сж влѣзли кози или други добичета, и козара като види, че иде сайбията, като знае, че нѣма да му земе козитѣ, оставя ги и побѣгва. Тогазъ какво да правимъ съ овцитѣ?

Ако го нѣма овчара или говедата тамъ, да испѣдимъ овцитѣ или говедата и да не търсимъ нищо. За това трѣба да се опрѣдѣли нѣщо.

Шивачовъ: Този членъ си е твърдѣ на мѣстото, тѣй като е съгласенъ съ обичаитѣ, които сж съществували у насъ. Ние знаемъ, че ако една крава отиде въ нѣкоя гора и ако се улови, то стопанина или овчара остава съответствующа сума на поврѣдата, или пакъ остава въ залогъ абата или брадвата си. Сжщо, така сега, ако стопанина иска да освободи добитъка си, трѣба да остави съответствующата на глобата сума или вѣщъ, която да съответствува на глобата. Н. пр. ако единъ волъ направи щета, говедаря или стопанина ако е тамъ, остава си брадвата или таково нѣщо. За туй Нар. Събрание трѣба да отхвърли това нѣщо.

Дуковъ: Азъ не зная, да ли сте ме разбрали или не искате да ме разберете. Азъ не казахъ, че не трѣба да се наказватъ хората, но казахъ само да се не спира за залогъ добитъка. Сега въпроса е, че ако нѣмало въ овчара друго нѣщо, освѣнъ тоягата и я не дава, какво ще му чинятъ. Ами ако се убие единъ човѣкъ въ гората, какво се прави, ако не се намѣри кой го е убилъ?

Казва г-нъ Геровъ, че ако овчара побѣгне и остави овцетѣ, какво ще се прави съ тѣхъ. Той подъ никакътъ начинъ не се отдалечава отъ овцата или козата, защото се бой да е не удави нѣкоя звѣръ. Може да се отдѣли, но ако се откаже веднжъ за винаги отъ нея.

Както желас сега Нар. Събрание, е свободно да приеме, но азъ моля, щото уловенитѣ добитъци да не се задържаватъ за залогъ. Ако той нема пари, да си даде поржчителъ. За това да се не оставя туй да фигурира, а да се отмахне, съ което ако стои, вмѣсто да направимъ улеснение на населението, ще направимъ затруднение.

М-ръ Начовичъ: Азъ мисля, че г-нъ Дуковъ ще се удълетвори, ако се прибавятъ тѣзи думи: «Уловеното добиче служи като залогъ до исплащаніе глобата, ако виновника

не прѣдстави другъ равноцѣненъ залогъ или не исплати тозъ часъ глобата». (Гласове: Съгласно).

Д. Попшовъ: Азъ мисля, че този членъ не може да се практикува твърдѣ добръ. Ако се хване нѣкое добиче, спира се, тѣй като нѣма стопанина му да заплати глобата, или уловатъ се 50 овци и зематъ ги въ общината, прѣдаватъ ги на кмета и ги затварятъ да чакатъ, до дѣто доиде стопанина имъ. Но че тѣ ще се развалятъ, това не може да се практикува. Ако се улови тамъ стопанина, отиватъ при кмета, оцѣняватъ зияна и той плаща. Не може г-да, да се практикува, че ако има направено 50 гроша щета, да се разали за 50.000 гроша стока.

Иор. Шишковъ: Каквито мотиви и да представите тукъ за отблъсване и оборване на този членъ, не може, защото члена си е твърдѣ на мѣсто. Ако бѣше казалъ г-нъ Дуковъ за ония, които случайно отърватъ добитѣка, тогава е друго нѣщо. Въ този случай може да се предполага друго. Но щомъ едно лице нарочно вкарва добитѣка въ една гора съ цѣлъ да опропасти гората, то тогава е непростително. За това члена си е на мѣстото, и трѣба да се приеме заедно съ прибавката на г-на М-ра.

М-ръ Начовичъ: Тукъ не се разбира, че се спиратъ всичкитѣ добитѣци. Тукъ се разбира, че се спира само една такава частъ отъ добитѣка, която представлява суммата на обезщетението. Н. пр. ако се уловятъ въ една гора 200 вола, доволно ще е да се задържи единъ отъ тѣхъ, за да за да се заплати глобата, на която попада виновния за това нарушение на закона.

Батановски: Ако не е по-строгъ закона, нѣма нищо полза да донесе на горитѣ. Този членъ може да се раздѣли на двѣ категории. Защото, единъ стопанинъ, който пусне своята стока дѣйствително и нарочно въ гората, дѣто знае, че трѣба да я брани, той трѣба съ по-голямъ глоба да се накаже. Има друго, че стоката утече и стражарина види, че стопанина търчи, той трѣба съ по-малка глоба да се накаже.

Манафовъ: Случаитѣ, които ги искаватъ, че ако единъ добитѣкъ се отърве, да се налага съ по-малка глоба, то азъ ви увѣрявамъ, че нито единъ човѣкъ, който е накаралъ въ гората нарочно добитѣка, нѣма да не каже, когато се налага глобата, че му се отървалъ добитѣка. Винаги ще казватъ, уловили ми овцѣтѣ, отървалъ ги е овчара и пр. Всѣки иска да избѣгне отъ наказанието. Члена си е на мѣсто и това се е практикувало още преди да се направи тоя законъ. Именно щомъ влѣзне единъ добитѣкъ въ нивата, ливадата или бахчията, улавя се и се държи, до дѣто се изиска отъ стопанина. Често се случва, че хората вкарватъ своитѣ до-

битѣци въ чуждитѣ пасбища да пасятъ и ако се не уловятъ, не се търси стопанина. Сега ако не приемемъ този членъ, нѣма да се постигне ползата, която се очаква отъ този законъ. (Гласове: Съгласни).

Дуковъ: По подигнатия отъ мене въпросъ по чл. 68, и по-напредъ казахъ мотивитѣ, отъ които може да се види врѣдата, ако се приеме този членъ. Тукъ сега хванаха различни мнѣния да излизатъ. Азъ казахъ, да се не задържа само добитѣка въ залогъ, а да се накаже стопанина. Азъ се съгласявамъ съ г-на Министра Начовича, но едно нѣщо е, на което не съмъ съгласенъ, дѣто казва да остави единъ равноцѣненъ залогъ споредъ загубата. Но ако нѣма, тѣзи добитѣци, като се задържатъ до дѣто се узнае загубата, трѣба да се ходи въ общината, която да оцѣнява да прави оглѣдъ, единъ ще каже малко, другъ много, и до дѣто се съгласятъ за опредѣление на загубата, добитѣка ще остане вързанъ. Съгласявамъ се, но да се каже: «като покаже стопанина или залогъ или поржчителъ, тогавъ да се отпусне добитѣка». Ако нѣкой на пр. открадне нѣщо, той като даде поржчителъ, пущатъ го. Щомъ се каже, поржчителъ като даде пущатъ добитѣка, тогава съмъ съгласенъ. (Гласове: Съгласни).

М-ръ Начовичъ: Нѣма съмнѣние, че и глобата трѣба да се рѣшава всекога предъ сѣдилището, предъ мировия сѣдия, или предъ общинския кметъ. Тукъ закона опредѣлява само количеството на глобата, която трѣба да се плаща за всеко добиче. Като се уловятъ нѣколко добичета, стражара констатира вредата и долага на кмета, който се располага за задържане равноцѣненъ залогъ. Ако се улови на пр. единъ волъ или овца, и се подигне споръ между виновния и кмета, то спора се рѣшава отъ надлежното сѣдилище на основание съществуващитѣ закони.

Азъ съмъ на мнѣние да се каже: «Уловеното добиче служи за залогъ, ако виновния не представи другъ равноцѣненъ залогъ или поржчителъ, или ако не обезщети на часа ощетения».

Председателъ: Приема ли се предложението на г. М-ра Начовича?

Дуковъ: Въпроса е подигнатъ отъ мене, за това азъ искамъ да кажа още 2 думи, преди да се даде на гласоподавание.

Председателъ: Направете предложението.

Дуковъ: Искамъ обяснение.

Председателъ: Вече се обяснява предмѣта единъ сахатъ. Приемете предложението на г. М-ра на Финанситѣ, или направете друго предложение, г. Дуковъ.

Дуковъ: Азъ приемамъ това предложение, само за двѣ нѣща не мога да се съглася. Азъ казвамъ, че само тогава, когато покаже поржчителъ, да се освобождава добитъка. Тогава члена става по-ясенъ. (Гласове: Съгласни).

Председателъ: Предложението на г. Дукова гласи, както каза г. М-ръ, ако не заплати този часъ глобата, или ако не представи поржчителъ, или другъ равнопѣренъ залогъ, то уловения добитъкъ служи за залогъ.

Дуковъ: Само за това съмъ, да не се задържа добитъка, защото поржителя може повече да отговаря.

Аннѣвъ: Г. Дуковъ става вече 10 пѣти наредъ да говори, безъ да е зель дума; има ли той особенни привилегии?

Батановски: Искамъ думата.

Председателъ: Поддържа ли Чар. Събрание предложението, което направи г-нъ Дуковъ? Който го поддържа, да си дигне ржката. (Меншество).

Описаревски: Трѣбаше да се гласува не предложението на г-на Дукова, а предложението на г-на М-ра на Финанситѣ.

Дуковъ: Което говорихъ за поржителя не се поддържа, но това, което каза г-нъ М-ръ Начовичъ.

М-ръ Начовичъ: (Чете своето предложението): «Уловенитѣ добичета служатъ като залогъ за исплащанието на тая глоба, ако виновний не представи другъ равнопѣненъ залогъ, или не заплати този часъ ощетения».

Председателъ: Поддържа ли се това предложение? Който го поддържа, да си дигне ржката. (Болшинство). Тогава ще се разисква върху него и ще се гласоподава послѣ.

Марко Велевъ: Г-да! Въ тоя членъ таксата, колкото е предвидена, е голѣма. Който има свинѣ, овце и кози ще бжде много глобуванъ, ще се ползува нашето правителство, но ще е тежко на притѣжателитѣ. Предлагамъ, ако ще приемете. (Председателъ: Моля на предмѣта). Върху това предложение, което сега се разисква.

Председателъ: По сетнѣ може да говорите, а сега се говори върху другъ въпросъ.

(Мецовъ иска дума).

Върху това предложение ако имате да говорите.

Мецовъ: Азъ по-напредъ имахъ да говоря за Дуковото предложение, но тъй като се отхвърли, имамъ само да кажа, че члена, както си стои тука, си е на мѣстото. Трѣба да се опредѣли, каква глоба да се налага, а колкото за това, ако нѣма строго наказание, то се разбира, че нѣма никога да се държи редъ.

Аннѣвъ: Оттеглямъ си думата.

Батановски: Сега тукъ да се обяснимъ. Много е хубаво предложението на г-на М-ра, но тукъ се казва, когато се хване добиче, то става като залогъ на хазяина, ако не може да намѣри залогъ на мѣсто, или не може друго нищо да тури. До сега се е практикувало тъй: щомъ се хване едно добиче, три дни се храни отъ правителството за смѣтка на сайбията, т. е. на стопанина. (Гласове: Тѣй ще става и сега).

Председателъ: Моля г-на М-ра Начовича, да прочете предложението.

М-ръ Начовичъ: (Чете го. Видѣ по горе).

Председателъ: Ще туря на гласоподавание предложението на г-на М-ра на Финанситѣ. Който го приема, да си дигне ржката. (Болшинство).

10 минути отпускъ и подиръ туй има още много лица, които искатъ да говорятъ по този въпросъ.

(По слѣ отпускъ).

Председателъ: (звъни). Думата има г-нъ Иорданъ Шишковъ.

Иор. Шишковъ: Щѣхъ да говоря по подигнатия въпросъ отъ Каменъ Симеонова, относително сѣчението на нѣкои земеделчески потребности и материяли. Но тъй като членъ 80 отъ настоящия законъ на пълно удовлетворява желанието на г-на Каменъ Симеонова, то нѣма да говоря върху него. Ще говоря върху чл. 9. Членъ 9 отъ този законъ казва: (Чете го).

«Чл. 9. Отъ посаждане нови гори могатъ съ разрѣшението на Министерството на Финанситѣ да се освободятъ нѣкои общини и частни лица въ ония околии, въ които има гора размѣръ по-голѣмъ отъ $\frac{1}{40}$ частъ отъ цѣлото пространство на околията».

Азъ питамъ, защо именно частнитѣ лица или общини да се освободятъ съ рѣшението на Министерството. Нека се освободяватъ отъ самия законъ. Щомъ една община има нужда отъ гора, споредъ закона нека се освободява сама. Заради това съмъ на мнѣние и правя предложение, щото да се исчистятъ тѣзи думи: «съ разрѣшението на М-ството на Финанситѣ» и да стане просто: «да се освободяватъ нѣкои общини и частни лица, които иматъ гори». Самия законъ, а не М-ството, да ставатъ преписки и незнамъ що.

М-ръ Начовичъ: Азъ би желалъ да остане члена тъй, както си е, защото трѣба да се констатира пространството, което е засадено съ гора, а кой ще го констатира, ако не М-вото на Финанситѣ? Послѣ, може да се случи да има нѣкой по-вече отъ $\frac{1}{40}$ частъ, трѣбва и то да се констатира, и да се види, да ли е потребно да се насади още гора. На примѣръ, ако би да има стрѣмни или блатисти мѣста, тамъ

ще трѣба да се посади по-вече гора, защото иначе съ време водата ще измие земята отъ тѣзи стрѣмления, и ще излѣзе камѣкъ отъ долу. Заради туй властѣта трѣба да опредѣли, какво трѣба да се прави, какъ трѣба да се прави и проч.; защото за сега само властѣта има на расположението си хора, които отбиратъ, дѣ трѣба да има гора и дѣ не трѣба.

Председателъ: Преди да дамъ дума, да се разисква този въпросъ, съгласно съ правилника ще попитамъ, ако има достатъчно число отъ г-да представителитѣ, които да поддържатъ предложението на г-на Шишкова. Моля онѣзи . . .

Шишковъ: Оттеглямъ го. Ще говоря върху друго едно предложение. Членъ 32 отъ този законъ казва (чете): «Отъ общинскитѣ гори могатъ да сѣкатъ дърва само членовѣтѣ на онѣя общини, на които горитѣ сж притѣжание и срѣщо опредѣлената такса. Никой обаче не може да сѣче сурови дърва, или да бере сухи безъ писмено позволение на кмета». Знаемъ сега, г-да, че общината състои отъ по нѣколко села, 5, 6, 8 и може би по-вече. Да ли тѣзи членове на общината сж свободни да минуватъ отъ едно село въ друго да сѣкатъ, защото, до колкото знаемъ, всѣко село си има свой балталѣкъ, и ако остане така да се разбира този членъ, че всѣки е свободенъ отъ общината да отиде, гдѣто намѣри, то ще бѣде невъзможно. Моля г-на М-ра, да ми даде обяснение.

М-ръ Начовичъ: Този членъ е твърдѣ ясенъ. (Чете го. Вижъ по-горѣ). Напр. селото Бояна има гора, която притѣжава съ документи, или безъ документи отъ 100—200 години на самъ. Бояна се присѣдини напр. на Драгалевци, но гората му остава исклучително притѣжание на общината. Селото Бояна ще слѣдва да се ползува отъ нея, а Драгалевци нѣма да се ползува отъ нея, но отъ своята, ако има своя гора; ако ли нѣма, правителството ще даде на послѣдното гора отъ своитѣ, до гдѣто, съгласно съ закона, то си посѣе своя гора и до гдѣто тя стане за сѣчене.

Председателъ: Имате ли нѣкое ново предложение, г-нъ Шишковъ?

Шишковъ: Задоволенъ съмъ.

Председателъ: Ако имате нѣкое предложение, добръ, ако ли нѣмате, давамъ думата другиму, за да минуваме напредъ. Ако ли е за да казвате, че сте задоволенъ или не (Шишковъ: Излишно ли е?) Излишно е.

Х. А. Флоровъ: Оттеглямъ се.

Ив. Минчовъ: (М-ръ Цанковъ: Отказва се и той). Не се отказвамъ. Азъ тукъ въ единия членъ гдѣто се казва: «При всѣко селско училище е задължително насажданието по 2-3 дюлюма» не мога да разбера, при училищния дворъ ли ще

да е градината, или особено се задължава да насажда гора? Никакъ не може да има по 2-3 дюлюма разстояние праздно мѣсто при училището за да се насажда. Да се обясни това нѣщо. (Смѣхъ). Азъ питамъ и искамъ, да ми се разясни.

М-ръ Начовичъ: Азъ не чухъ добръ цѣлото запитване на негова милость. (Ив. Минчовъ: 7 членъ!). Но мисля, че пита, защо да се правятъ тѣзи гори, градини и отъ дѣ ще се зематъ земи за тѣзи разсадни градини. Азъ ще му кажа, че нѣма община безъ мера. Голѣма била, или малка, тя има мера. (Минчовъ: Това искахъ да ми се обясни; при училището ли ще е градината, или особено?) Особено.

Минчовъ: Искахъ да се разбере.

М-ръ Начовичъ: Особено ще бѣде, при балталѣка на селото.

Минчовъ: Доволенъ съмъ. (Смѣхъ).

Буровъ: Азъ искамъ, г-да представители, за 11 членъ. Завчера като разисквахме този законъ отъ проекта, азъ мисля, че всичкитѣ се съгласиха, щото частнитѣ хора сж неограничени стопани на своитѣ частни гори. 11 чл. остава тѣй (чете): «Частнитѣ лица сж неограничени стопани на горитѣ си въ всичко що се отнася до продаването и подаряването имъ. но относително вардението, отгледването, сѣчението, експлоатирането и искореняването имъ, тѣ сж длѣжни да се съобразяватъ съ настоящия законъ.

Забѣлѣжка: Само не подлѣжатъ за подаряване и продаване горитѣ, които принадлежатъ на черкви, джамии, училища и прочее.»

Именно сѣчението и експлоатирането, по мое мнѣние, не може да се тълкува въ члена и за това предлагамъ да се отхвърлятъ тѣзи думи и да се каже: «подаряване съ сѣчение и експлоатирание,» но относително вардението да сж длѣжни да се съобразяватъ съ настоящия законъ.

Яневъ: (Гласове: На трибуната като докладчика). (Отива). Тукъ сѣчението и експлоатирането г-нъ Бурова да не плаши толкозъ, защото тамъ за сѣчение се казва само способа, т. е. да се не отсича на равно съ пространството на земята. Тамъ нищо да не го плаши, и експлоатирането напр. може да бѣде изведнѣжъ, или на части. Отъ веднажъ ако експлоатира, той е длѣженъ да остави на дюлюма отъ 8—10 дърва за сѣнна и семена. Заради това тукъ нѣма нищо, което да плаши притѣжателя на тая гора. (Гласове съгласно).

Председателъ: Какво предлага г-нъ Буровъ?

Буровъ: Предлагамъ да се каже тукъ тѣй: «частнитѣ лица сж неограничени стопани на горитѣ си относително до продаване и подаряване, сѣчение и експлоатирание, а

относително до вардението, отгледванието и искореняванието и тѣ сж длѣжни да се съобразяватъ съ настоящия законъ.»

Председатель: Поддържа ли се предложението на г-нъ Бурова (Гласове: Поддържа се).

Ст. Х. Добревъ: Азъ, г-нъ Буровъ, което искаше да каже, разбирамъ за частнитѣ притѣжатели въ 28 чл.; ако се приеме туй предложение, трѣба да се махне, защото въ 28 чл. се казва (чете): «Стопанитѣ на частнитѣ гори могатъ да експлоатиратъ тѣзи имоти и да ги сѣкатъ било на веднѣжъ, било на участъци съ условие, че ще оставятъ гората отново да порасте, като запавятъ по потрѣбнитѣ дърва и издѣлки за сѣме.» Ако това се махне, което казва г-нъ Буровъ, трѣба и 28 и 39 чл. да се махнатъ.

Председатель: Г-нъ Добревъ! Вий сте записани по-долу и когато ви дамъ дума, направете предложението за изличванието на тѣзи членове. Сега приема ли Нар. Събрание измѣнението, което предлага г-нъ Буровъ на 11 членъ? Моля г-нъ Бурова да даде редакцията на бюрото.

М-ръ Начовичъ: Азъ приемамъ редакцията на г-нъ Бурова.

Попповъ: Азъ пакъ ще кажа за 68 чл. т. е. за цѣната, която се зима глоба за уловено добиче. Ний казваме 1 л. за коза и 50 ст. за овца, когато за овцата даватъ 40 ст. беглигъ; защо да се дава глоба повече, отъ колкото беглигъ? Ако една овца влезе 5 — 6 пѣти, то колкото пѣти влезе толяковъ пѣти ще се глоби стопанина. Това е твърдѣ много, заради това да се направи по-малка глобата. Споредъ мене на една овца стигатъ и 10 ст. Единъ притѣжателъ, като испусне 200 овце въ гората и даде 100 гр. то му е доста. Това сж овце, не сж като другитѣ добитѣци. Овцата като влѣзе въ гора, какво ще направи? Нѣма да направи нищо. Ще влѣзе и ще си излѣзне. Нѣма никаква повреда. Тукъ се туря глоба, само да се направи да ги е страхъ, та да не пускатъ овцетѣ си.

Председатель: Г-нъ Попповъ, формулирайте предложението си. Ми се чини, че вий предлагате, да се намали глобата на овцетѣ.

Попповъ: Азъ предлагамъ на мѣсто 30 да бжде 10 ст. а на козитѣ да стане отъ 10 на 20 ст.

Председатель: Ще помоля г-да представителитѣ, да се произнесатъ, да видимъ, поддържа ли се това предложение или не. Които поддържатъ предложението на г-на Поппова, да си дигнатъ рѣката. Желаетъ ли нѣкой да говори върху този въпросъ? (Не желае).

Велко Джоновъ: Тука искамъ да се обяснимъ, които влизатъ.

Председатель: Не е работа за 70 членъ. За него ще Ви запиша да говорите по-сетнѣ. Върху предложението на г-на Поппова има ли нѣкой да говори? (Нѣма). Полагамъ на гласуване. . .

М-ръ Начовичъ: Да се формулира.

Председатель: Въ мѣсто 30—10 за овцитѣ и въ мѣсто 10—20 ст. за козитѣ.

Манафовъ: Азъ не знамъ, защо се боимъ отъ наказания. Наказанията не сж нищо друго, освѣнъ да разбиратъ хората по-добрѣ, че трѣба да се пазятъ чуждитѣ мѣста и да се пазятъ чуждото имущество и да знае, че ако влѣзе неговий добитѣкъ или въ гора или въ ниви или въ ливади на другиго че ще подлѣжи подъ тѣжко наказание. Азъ г-да, ще кажа, че ако искаме да упазимъ горитѣ отъ злоупотрѣбления и закона отъ нарушения, не трѣба да се боимъ отъ строгостта на закона. Всѣка строгостъ на закона е именно за това, защото тази строгостъ дава на хората да разбератъ да се пазятъ отъ да правятъ престѣпления. Заради това предложението на г. Поппова, би просилъ да се отблъсне.

Димитръ Попповъ: Тука не приказваме, че единъ чловѣкъ ако пусне овцитѣ си въ нива или ливада. Тука е за горитѣ. Ако съ погрѣшка единъ чловѣкъ пропуе една сюрія въ гората, той трѣба да плати една огромна сума. Това е несправедливо, когато за вергия плаща 60 ст. защо глоба 30 г. Неказвамъ за ливади и ниви; като влѣзе въ нива или ливада, той ще плати сичкитѣ загуби. (Гласове: На гласоподаване!)

М-ръ Цанковъ: Този въпросъ г-да представители, е рѣшенъ, и вотирапъ още тогава, когато се е разгледалъ членъ по членъ. Споредъ правилника за Вжтр. редъ на Събраниято, допускатъ се при второто четение, вещественни или тѣй да кажа сѣществени измѣнения. Туй е нѣщо вотирано, за това, ако допускате разисквания върху приети членове, то ще каже, да се вотира изново закона. Ако иска г-нъ Попповъ съвсемъ да се измѣни члена, т. е. да стане новъ, това е друго нѣщо; но колкото до глобата, Нар. Събрание се е произнесло, че трѣба да бжде 30 стотинки. Сега да измѣняваме глобата, ще каже, че онова което направихме, когато го разгледяхме членъ по членъ, днесъ когато го разгледваме изцѣло, изваждаме онова, което смѣ приели, когато го разгледвахме членъ по членъ. (Гласове: Това се допуска!)

Дуковъ: Азъ ще забѣлѣжа на г-на Д-ра Цачева, че тѣзи членове не сж разисквани членъ по членъ. Закона бѣше отъ 65 члена, а подиръ се приложиха още нѣколко и върху

тѣхъ се сега разисква, че при второто четение ще се произнесемъ. Не бѣха станали тѣзи разисквания. Туй което каза той за съществениѣ измѣнения, разбира се, г. председателствующий попита по-напредъ, поддържа ли се предложението или не. Зарадъ туй, поддържанието оставямъ на страна, тѣй като се обясни и казвамъ, че като поддържамъ г-на Попова, въ едно съ него нѣмога да се съглася дѣто каза, че овцетѣ не сж правици зарарѣ; но тѣ правятъ, когато гората е нова и дребна, обаче 10 стотинки не е малко, защото ако ги отърве, нѣколко стотини овце, голѣма глоба ще даде. А ако поставимъ по-високо нѣщо, тогава не е чудно, щото всѣки притѣжател на гора да обича често да влизатъ овци, и ще отиватъ да захортуватъ овчара, за да влѣзатъ овцетѣ въ гората. Зарадъ туй поддържамъ мнѣнието на г-на Попова и желая да го приеме Нар. Събрание. Да се приеме 10 стотинки на овца, 20 на коза.

Председателъ: Полагамъ на гласоподавание предложението на г. Попова — за козитѣ колко стотинки да остане? (Гласове: Да си остане единъ левъ). Ще туря на гласоподавание предложението на г. Попова за козитѣ и овцетѣ. (Гласове: Само за овцетѣ се поддържа!) Г-нъ Поповъ предлага, щото глобата за една овца да стане вмѣсто 30, 10 стотинки. Които приематъ това предложение на г-на Попова, да си дигнатъ ржката. (Меншество). Предложението пада.

Списаревски: Отъ началото не ми се даде думата, сега нѣма какво да говоря.

Председателъ: Нар. Събрание, само се съгласи да се неговори вече. Азъ Ви бѣхъ записалъ, когато Ви дойде реда да Ви дамъ дума; тукъ има цѣлъ списъкъ на желаючи да говорятъ, и другъ списъкъ на разни предложения. Ако бѣхъ оставилъ върху сичкитѣ тѣзи предложения да се говори, нищо не щеше да се отбере. Ако имате нѣщо да предлагате, предложете.

Списаревски: Азъ щѣхъ да говоря върху 68-й чл. но понеже се разиска, нѣма да говоря.

Ст. Х. Добревъ: Азъ искамъ да направя едно малко измѣнение на 64-й членъ. Тамъ дѣто се казва, парни машини, да се каже парни мелници.

Председателъ: Има ли и другъ нѣкой да говори върху сѣщия предмѣтъ?

Г. Геровъ: Ще отговоря на г-на Ст. Х. Добрева, ако е неговото предложение да се говори. (Председателъ: Да.) Тукъ азъ мисля, че само мелницитѣ не се палятъ, ами и други машини. Заради това, да се каже разни машини, които се палятъ.

Шивачовъ: Исахъ само да направя забѣлѣжка относително 64-й членъ, който ще противорѣчи на 11-й, който приехме по начало или измѣнихме споредъ предложението на г-на Бурова. 11-й чл. споредъ предложението на г-на Бурова гласи така. (Чече): «Частнитѣ лица сж неограничени стопани на горитѣ си въ сичко що се отнася до продаването, подаряването, сѣчението и експлоатиранието имъ, но относително вардението, отгледването и искоренението имъ, тѣ сж длѣжни да се съобразяватъ съ настоящия законъ.» Сега, ако ние тамъ имъ даваме право да експлоатиратъ и сѣчатъ дърветата, защо съ 64-й членъ имъ запрѣщаваме това и отнемаме това право? 64-й чл. казва: (Чете): «Който отвори фабрика за дѣски (бичкийница) или дѣла дървета въ гората, или построява кѣшли безъ позволение, се осжжда да си дигне фабриките и т. н. т.» Азъ мисля, че тоя членъ трѣба да се исхвърли съвсѣмъ, защото щомъ имъ даваме право да сѣчатъ и експлоатиратъ горитѣ си, а сѣщо и да ги продаватъ, тукъ не трѣба да имъ запрѣщаваме. Той може да направи бичкийница, фабрика, може отъ своята гора да кара мелници и пр. Настоявамъ, щото 64-й членъ да се исхвърли съвършено. Члена може да остане само въ тозъ смислъ, ако се каже, че се запрѣщава отъ държавнитѣ гори, а отъ своитѣ гори има пълно право да реже дѣски, да се ползува за своитѣ мелници, фабрики и пр.

Буровъ: До нѣйде се съгласявамъ съ г-на Шивачова, ако е възможно да стане тѣй: който отвори въ правителствена или общинска гора фабрика, мелница, бичкийница и др. подобни, или дѣла дървета въ такъвизъ гори и кара за тѣзи фабрики дърва, безъ да е сключилъ условие съ правителството, или безъ да има свои частни гори, тогава да е подложенъ подъ наказание; защото, частнитѣ притѣжатели сж свободни, т. е. ако иматъ частни гори, могатъ да рѣжатъ дѣски дървета и пр.

Поповъ: Азъ ще кажа на г-на Шивачова, че който има частна гора, той може да я експлоатира както иска, но тѣзи които иматъ фабрики и мелници, експлоатиратъ общинскитѣ и държавнитѣ гори. Още за 10 год. не ще остане дърво въ Силистренското окръжие, ако така продължаватъ да се опустошаватъ горитѣ съ тѣзи мелници, защото за една година една мелница изида толкосъ гора, колкото една околия за 10 год. Който има частна гора или кория, може да прави какво ще, но отъ сайбиитѣ на тѣзи мелници нѣма нито единъ, който има частна гора. Така на пр. Ев. Георгиевъ има воденица въ Силистренското окръжие, отъ дѣ ще има гора? Отъ Влашко ли ще донесе своята? Тука за

частнитѣ гори не се намиеваме, само общинскитѣ и държавнитѣ трѣба да запазимъ отъ такива експлоататори.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Азъ не съмъ съгласенъ нито съ мнѣнието на г. Шивачова, нито съ мнѣнието на г. Поппова. Могъ да се съглася само за изхвърлянето на тоя членъ условно, защото единъ човекъ, който е отворилъ една воденица преди издаването на настоящия законъ, този законъ не може да има сила за затварянето на тази воденица или мелница. За това, ако правителството иска да се запрети на сичкитѣ тия мелници, тогава г-да представители, трѣба да отпуснемъ една сума за откупването на тѣзи воденици отъ тѣхнитѣ притѣжатели, защото на основание основния законъ на държавата, никой не може да земе насилствено собствеността на никого. (Шумъ). Чухъ да каза г-нъ Попповъ, че нѣкой си направилъ воденица. Разбира се, направилъ е, но когато е отворилъ тая воденица, ималъ е да изпълни нѣкои условия, които е предвиждалъ тогавашния дѣйствующий законъ на страната. Слѣдователно той е придобилъ това право. А ако има частна мера, той може да я експлоатира и може да кара своитѣ огненни мелници, но ако има въ правителственната гора сухи дървета, пакъ може да се ползува отъ тѣхъ, съгласно съ тоя законъ, който сме измѣнили. Тѣзи отъ огненнитѣ мелници, които сж съществували въ Княжеството България преди издаването на тоя законъ и които сж се карали съ дърва, трѣбало да се затворятъ. Ами тѣзи хора сж похарчили по 5—6000 лири за отварянето имъ, какъ можемъ да имъ ги затворимъ? Ами кой ще отиде да направи една огромна воденица тамъ дѣто нѣма нужда?

Заради това моля г-да представителитѣ, да не забравятъ че когато вотирахме тоя членъ, ние сме казали «който направи», а не «направенитѣ». (Попповъ: Казано е «който употребява»!) Азъ зехъ думата, само да дамъ тълкуването на тоя членъ, което тълкувание желая да се запише въ протокола, (Единъ гласъ: То се записа) а повече не настоявамъ. Но азъ зная защо нѣкои г-да настояватъ на това, (Попповъ: И азъ зная защо ти настоявашъ инакъ!) защото тѣзи огненни мелници имъ препятствуватъ на воденицитѣ, които нѣкои отъ тѣхъ въртятъ на Дунава.

Яневъ: Г-нъ Шивачовъ казва, че 64 чл. противорѣчалъ на 11 членъ, гдѣто било казано и за сѣчението и експлоатирането, а не си направи трудъ да види, че въ 64 чл. стои думата «безъ позволение». Разумѣва се, когато частно лице отиде безъ позволение да отваря фабрика и въ частна гора, ще има наказание, то е глоба. Тѣй ещо и за държавни и

общински гори. Заради това чл. 64 е на мѣстото си, както и 11 членъ.

А колкото дѣто каза г. Д-ръ Цачевъ, че за тѣзи мелници или фабрики сж положени капитали, той трѣба да знае твърдѣ добрѣ, че турското правителство, когато е позволявало отварянето на такива фабрики, давало е разрѣшение съ условие, да се употребяватъ съ каменни вѣглища, а не съ дърва. Защо се оставятъ селскитѣ балталъци? Не ли за нуждитѣ на селата? Слѣдователно, може всѣки да закара една кола да продаде на онзи, който има фабрика. Отъ друга страна, онзи който е ималъ 600.000 фр. да отвори такъва мелница, не може ли да си достави каменни вѣглища? Ако има близо частни гори, нѣка купува, или съ правителството ако се услови, може да се ползува, но отъ общинскитѣ гори никакъ да се не позволява.

Дуковъ: Туй, което каза г. Яневъ, мисля, че трѣбаше по-напредъ да се обясни. Тукъ 11 чл. говори за частнитѣ лица и никакъ не е солидаренъ съ тоя членъ, защото тоя членъ е за държавнитѣ гори, а не за частнитѣ гори. Тукъ, за което г. Д-ръ Цачевъ искаа страхъ, ми се чини въ тоя членъ не се казва направенитѣ воденици да се дигнатъ. На тѣхъ се дава пълно право да ги държатъ, както каза и самъ той, но трѣба да горятъ каменни вѣглища. Не казваме да ги дигнатъ. Члена е строгъ, ако отъ сега нататъкъ нѣкой безъ позволения на общината направи една мелница или каква да е друга фабрика, тогава се осажда споредъ тоя законъ, да дигне фабриката или мелницата. А онѣзи, които сж съществували до сега, тѣ ще съществуватъ и за напредъ, но съ каменни вѣглища. Както до сега не ще могатъ да експлоатиратъ, защото ние правиме тоя законъ, за да се завардятъ горитѣ. Тѣзи воденици отдавна врѣме сж опропаствявали горитѣ, колкото трѣбаше, та сега колкото и да ги садимъ не е възможно да се расплодятъ колкото напредъ. Ако ли много трѣбатъ воденици, нека правятъ по Дунава, нека правятъ по Марица и Арда, колкото щатъ. Азъ вѣрвамъ, че члена ще се приеме както е, защото друго нищо не казва, освѣнъ да питатъ и плащатъ онѣзи.

Шивачовъ: Азъ не разбирамъ тази теория, която желаятъ да прозѣждатъ нѣкои г-да. Да иматъ право да се ползуватъ отъ моята гора и да я експлоатиратъ, и на конецъ да ми запрещава единъ членъ, да ми запрещава да правя дѣски. Азъ като съмъ притѣжателъ на една гора, могъ отъ дървата и да паля печи, да печа хлѣбъ или да паля своята фабрика. Ако въ 11 й чл. допуснахме правото на всѣки ступанинъ относително частната гора да я експлоатира, то му се дава право, да направи съ гората каквото

иска. Що се касае до правителственнитѣ гори, нѣма нищо да говори, но за частнитѣ еднажъ прието, нѣмаме право да запрѣщаваме, защото тѣзи г-да, които сж похарчили по 5—6000 лири, не можемъ да имъ запретимъ да се ползватъ отъ частнитѣ или общински гори за да не отиджѣ паритѣ имъ по вѣтъра. Тѣзи г-да, които говориха, нито единъ нѣма да се интересува; не е тукъ въпроса да защищаваме своитѣ интереси, никой нѣма отъ насъ мелница, но тукъ е въпроса за общитѣ интереси и да ли ще бжде справедливо да запрещаваме на единъ человекъ, който има своя гора да се ползува отъ нея. Ако Нар. Събрание не приема такова нѣщо, тогава 64-й чл. да се исхвърли съвършено, като противорѣчи твърдѣ ясно на 11-й членъ.

Анневъ: Оттеглямъ си думата.

Геровъ: Азъ щѣхъ да се съглася съ господина Д-ра Цачева, че този законъ нѣма обратна сила, ако представи такива документи, че онѣзи, които иматъ парни мелници иматъ такъвиз условия съ правителството и договори, че наистина ако се появи такъвъ законъ, ще искатъ обезщетение. Но такова нѣщо незнай да ли ще има. Всѣки единъ спекулантъ е направилъ за своя полза, каквато и да е мелница и то за своя спекула. А днесъ Нар. Събрание прави законъ, че онѣзи, които отъ сега нататкъ ще вписатъ такива парни машини, трѣба да зиматъ позволение, и ако искатъ да горятъ въ тѣхъ дърва, трѣба да ги купуватъ или отъ държавнитѣ гори, ако имъ позволи правителството, или отъ нѣкои частни гори, ако иматъ, никой не имъ възражнява. Сега какъ можемъ да оставимъ ние, споредъ думитѣ на г-на Д-ра Цачева, — тия нѣколко души да сѣчатъ и опропастватъ горитѣ, само и само че имали парни машини, когато такива мелници могатъ както каза г-нъ Попповъ, да изгарятъ 5000 кола дѣва. Съ какви условия? Той я направилъ за своитѣ интереси, не е питалъ никого. Днесъ г-да, ние правимъ този законъ за всички, а не да привилегируваме тогозъ и оногозъ, защото е направилъ мелница напредъ. Заради това, такива хора, ако иматъ частни гори да правятъ мелници и машини а ако нѣматъ гори, нѣка употребяватъ камъни вжглища. (Гласове: Съгласни).

Попповъ: Азъ глѣдамъ, че г-нъ Шивачовъ и Д-ръ Цачевъ все хортуватъ за тѣзи хора, които сж похарчили по 6000 лири, че за тѣхъ не може да има сила този законъ. Казватъ, че за тѣхъ не може да бжде запретено, ами, какъ ще бжде запретено за този народъ, който отъ старо врѣме се е ползувалъ отъ нѣкои гори, зимаме имъ ги и казваме, че сж правителствени, тѣхъ никакъ нежадисвате. Тогава горко за тѣзи които ви сж проводили да защищавате тѣх-

нитѣ интереси, когато вий защищавате не тѣхнитѣ, а на онѣзи, които иматъ по 6000 лири. Ами тѣй ли се представяватъ народнитѣ интереси? Не трѣба да запрещаваме онѣзи, които иматъ воденици по за 6000 лири, защото тѣ иматъ още по 20,000 лири и могатъ да доставятъ камъни вжглища, а трѣба да защищаваме онѣзи, които нѣма съ какво да се огрѣятъ и да . . .

Председателъ: Г-нъ Попповъ! всѣки представителъ може да говори по своето собствено убѣждение и вий нѣмате право да казвате, че защищаватъ спекулантитѣ.

Попповъ: (Продължава). Тѣхъ думи си ги земамъ назадъ, но тукъ не може да се опредѣли, че този законъ не може да има сила за капиталиститѣ и фабрикантитѣ. Какъ ще има сила за едно цѣло Княжество, а за тѣзи, които сж направили мелници, да не може да бжде законъ?

Каза се, че иматъ условия. Ами кой е направилъ тѣзи условия? Правителството ли? Ами тѣ даже нѣматъ документи. (Къмъ Цачева). И това да ти кажа. Тѣ сж направили тѣзи мелници, когато нѣмаше законъ; направиха ги безъ позволение, безъ нищо. Ако бѣше дошелъ Д-ръ Цачевъ да прави мелници, щѣше да види. Тѣзи воденици се направиха съ пари, а не съ позволение.

Ю. Шишковъ: Азъ напълно щѣхъ да се съглася съ мнѣнието на г-на Д-ръ Цачева, само ако бѣше този г-нъ казалъ по-напредъ, като какво ще правятъ селянитѣ съ козитѣ, единствения поминѣтъ, за тѣхъ и за които сж се ползували да ги пасатъ въ горитѣ отъ 100—200 години насамъ; но тѣй, като той това не го каза, азъ ще му кажа, че както селянитѣ не могатъ да се исклучатъ отъ този законъ, така и тия, които иматъ мелници, не могатъ да се исклучатъ.

Ст. Х. Добревъ: За обяснение ще попитамъ: Парнитѣ машини, които не сж въ горитѣ, а въ градищата, свободни ли сж да купватъ дърва отъ частни гори и да горятъ на машинитѣ?

Манафовъ: Г-да представители! Ние тукъ най-сетнѣ се вникнахме да разисквахме този законъ въ подробности и туй правимъ вопреки правилника, който съществува. Заради това бихъ . . .

Председателъ: (Прекъсва го). Правилника не можете да го тълкувате само Вие, а цѣлото Събрание. Правилника казва, се при второто четение се допусчатъ предложения за съществени измѣнения или допълнения на законопроекта; слѣдователно, когато че иска отхвърлянието на единъ членъ, то е съществено измѣнение.

Манафовъ: (Продължава). Азъ не искамъ да тълкувамъ правилника самъ. Ако трѣбаше да го тълкувамъ самъ, азъ трѣбаше да хортувамъ самъ на себе си. Азъ се обърщамъ къмъ г-да представителитѣ, да се произнесжтъ и тѣ да истълкуватъ правилника. Именно казахъ, че влизаме въ подробности, и че тука върху много членове се разисква не че съществено се измѣняватъ, но че единъ намѣри едно, други друго, и тѣй захващатъ закона отъ ново да разискватъ и тѣй ако върви работата, нито днесъ нито утрѣ, нито други денъ не ще дойдемъ до края на този законъ. Зарадъ туй пакъ предлагамъ, да се произнесемъ, щото който отъ г-да представителитѣ непредложи съществено измѣнение за члена, за който говори, да не му се дава дума и тѣй да се свирши работата.

Председателъ: Г-нъ Манафовъ трѣбаше да покаже какво разбира подъ съществени измѣнения. Хората могатъ да поддържатъ, че и това е съществено измѣнение. Ако г-нъ Манафовъ желаше да вървимъ напредъ, нетрѣбаше да задържи Събранието съ такива въпроси, които не принасятъ никаква полза и не помагатъ да разрешатъ въпроса.

Буровъ: Азъ това искахъ да кажа, че тукъ сичко ще постигне това, което желае, ако се приеме предложението, което предложихъ по напредъ, тогава не ще иматъ право да отварятъ парни фабрики въ правителствени и частни гори, особено ако нѣматъ условия. Моля г-на Начовича да приеме тази редакция, която предложихъ.

М-ръ Начовичъ: Азъ я приемамъ, (чете:) «Който отвори въ правителствена или общинска гора фабрика за дъски или дѣла дървета въ гората или построява къщи безъ позволение отъ надлѣжното мѣсто, притѣжателя се осжда да дирне фабриката или къшлата си, да очисти мѣстото и да заплати една глоба отъ 10 до 100 лева, независимо отъ наказанието предвидено въ слѣдующия членъ.

Тѣй сѣщо и който отвори въ такива гори фабрики съ парни машини и употребява дърва, безъ да е сключилъ съ правителството условия или безъ да употребява материалъ отъ свои собствени гори, подпада подъ сѣщото наказание.» (Гласове: Прието!)

Д-ръ Цачевъ: Азъ искахъ да кажа на г-на Шишкова че за козитѣ, ако не съмъ говорилъ, не съмъ говорилъ за това, защото козата може да се заколе и да се направи па-старма и продаде, а пакъ воденицата отъ тамъ, ако я дигните неструва нищо. Не е лудъ онзи, който е отишълъ да направи воденицата въ гората; той е направилъ, защото има дърва, а ако има камѣни вжглища, той ще употре-

блява тѣхъ, защото сѣ по ефтини; догдѣ има камѣни вжглища, нѣма да гори дърва. Но тамъ нѣма камѣни вжглища, нѣма и вода и отъ тамъ ако се дигнатъ огненнитѣ мѣлници, самото население ще страда и интереситѣ на населението ще страдатъ за тѣзи воденици. Могжтъ да се ограничатъ, а неможжтъ да се махнатъ. Споредъ настоящия законъ ние нѣмаме право да имъ откажемъ да си дигнатъ воденицитѣ.

Попповъ: Сиречь, ще трѣба да даджтъ заявление.

Шивачовъ: Азъ мисля, че редакцията, която прочете г-нъ Начовичъ е твърдѣ на мѣстото си и трѣба да се приеме, именно, защото селянитѣ веѣкали, ще можжтъ да продаватъ дървата си, а не ще ги ограничимъ да ги продаватъ само на Ивана и на Драгана.

Дуковъ: За редакцията до нѣйдѣ азъ се съгласявамъ, но има едно нѣщо, което е тъмно четено, но при второто четение ще се споразумѣемъ. (Гласове: Добрѣ!) А колкото за тия, за които по напредъ се каза, че сѣ похарчили по 5—6000 лири за...

Председателъ: Моля да се неповръщате. (Шумъ).

Дуковъ: (Продължава.) Ако тѣзи, които сѣ имали воденици само до сега, само съ вжглища можжтъ да ги каратъ, тогава съмъ съгласенъ; ако ги оставяме съ дърва, то бива ако иматъ частни гори а други не. (Единъ гласъ: Ще си купятъ!) Защото не сѣ платили на правителството нито 5 пари, за дѣто сѣ експлоатирани до сега горитѣ. Тѣ сѣ се ползували съ експлоатиранието даромъ и просто сѣ изкушавали горитѣ немилостиво а никакъ не сѣ ползували нито населението нито правителството. Дѣто каза г-нъ Цачевъ, че населението ще тегли, ако нѣма тѣзи воденици, ако има писмата и прошенията отъ Силистренското окръжие, нѣка ги прочете и ще се увѣри въ противното. Моля да се прочете още еднажъ редакцията, и тогава ще видимъ какъ да се произнесемъ.

Д-ръ Помяновъ: Мене се вижда удовлетворителна редакцията на г-на М-ра на финансиитѣ и отгглямъ думата си.

Марко Велевъ: Щомъ направи г-нъ М-ръ редакцията върху тоя членъ, той се удовлетворява.

Манафовъ: Отгглямъ си думата.

Попповъ: Исчерпано е!

М-ръ Начовичъ: (Чете още еднажъ редакцията.)

Председателъ: Полагамъ на гласоподавание предложението на г. Бурова, както го прочете г. М-ръ на Финанситѣ. Който приематъ това предложение, да си дигнатъ ржката. (Болшинство).

Дуковъ: Одеве тукъ мисляхъ да кажа нѣщо върху 65-й членъ. Имаше и по-горѣ единъ членъ, но не зная, да ли се прие тамъ, дѣто се казва «наказватъ се съ глоба 3 пкти»; първий пктъ бѣ «два пкти». Но понеже г. докладчикъ съ погрѣшка отърва това и не каза два пкти, желая да се поправи това нѣщо и да се каже: «наказватъ се двойно», и да стане, както е въ горнето, тѣй и на долнето мѣсто. Вмѣсто три пкти, да стане два пкти и въ 65-й, и въ 72-й членове.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание, щото въ членовете 65 и 72, вмѣсто «три пкти», да стане наказанието «два пкти»? (Приема се).

Велко Джоновъ: Върху 70-й чл. сакамъ да направимъ една поправка. 70-й членъ, който говори, общината, която въ случай на пожаръ се откаже да угаси огъня, наказва се съ глоба отъ 100 до 1000 л. Това е много голѣма глоба, защото онова население лѣтно врѣме може да е расположено на своята работа; а тия гори не се горятъ отъ чловѣцитѣ, но отъ пожаритѣ, отъ трѣскъ и отъ жегата се запалва шумата. И населението що е обязано да гаси пожара. Заради това предлагамъ глобата да е отъ 100—200 лева.

Председателъ: Които поддържатъ предложението на г. Велко Джоновъ, да си дигнатъ ржката. (Поддържа се).

М-ръ Начовичъ: Г-нъ Джоновъ каза, че може населението да го нѣма тамъ когато е пожара, и да не е въ състояние да угаси запалената гора. Като нѣма населението тамъ, то не е виновато и не подпада подъ наказание; но ако то, подъ предлогъ, че имало друга работа, се отклонява отъ задължението да иде да гаси гората, тогава то подпада подъ наказанието и то трѣба да бѣде строго, защото другата работа на населението може да се извърши и по-послѣ, но гората, като изгори веднажъ, ще трѣбать години, до гдѣто доде на мѣстото си, и отъ тая загуба ще страда пакъ най-много близкото население.

Председателъ: Полагамъ на гласоподавание предложението на г. Джонова, да бѣде глобата отъ 100—200 лева.

Дуковъ: Съ глоба отъ 100—200 лева никакъ не гарантираме горитѣ отъ пожари. То е твърдѣ малко, нека бѣде баремъ отъ 100—500 лева.

Велко Джоновъ: Не сж обязани тия хора да гасятъ!

Председателъ: Които приематъ предложението на г-на Джонова, да си дигнатъ ржката. (Меншество.) Нар. Събрание не приема.

Иор. Шишковъ: По другъ членъ ще говоря.

Дуковъ: Предлагамъ отъ 100—500.

Председателъ: То се гласува вече.

Иор. Шишковъ: Чл. 55-й отъ настоящий законъ казва: че ония, които бератъ дърва отъ общинскитѣ гори, плащатъ извѣстенъ % на общината. Питамъ г-на М-ра на Финанситѣ, да ми даде разяснения по тозъ членъ, отъ тия доходи, правителството ли ще се ползува или оставатъ на самата община?

М-ръ Начовичъ: На общината се оставатъ.

Дуковъ: Азъ пакъ ще кажа върху глобата, като виждамъ, че тя е много голѣма. (Единъ гласъ: това се свърши!) Азъ предлагамъ, да бѣде отъ 100—500 лева.

Председателъ: Поддържа ли се предложението на г-на Дукова? (Поддържатъ го 10 души.) Тогава, приема ли Нар. Събрание, щото въ чл. 70-й да се тури глоба отъ 100—500 лева; които приематъ това предложение, да си дигнатъ ржката. (Меншество.) Не се приема.

Председателъ: Полагамъ на гласувание законопроекта.

Г. Геровъ: Искамъ една дума да кажа. Въ членъ 60 е показано, че ще се съчатъ обржчи, както и прѣтѣе и пр. «за градини», но азъ мисля «за градение» трѣба да се тури.

Председателъ: Това е типографическа погрѣшка.

К. Симеоновъ: Азъ искамъ да предложа, да се предвиди единъ новъ членъ, че незнамъ да ли е предвидено единъ, членъ, споредъ който да се даде едно расстояние на тия хора като отмишнувание на комисията, която ще опредѣли границата на правителственнитѣ и частнитѣ гори, да се даде срокъ една или двѣ години да се снабдятъ съ документи за частнитѣ гори.

М-ръ Начовичъ: Има единъ законопроектъ за владелата. Ако имаше врѣме въ тази сессия, можеше да се внесе и прегледа, но за злощастие нѣма врѣме; тѣй щото въ бѣдната сессия може да се внесе въобще за всичкитѣ имущества, и ония които иматъ турски владала, ще ги замѣнатъ послѣ съ български.

Марко Велевъ: Г-да, колкото за козитѣ 5 гроша е много.

Председателъ: Този членъ се разгледва три пкти.

Марко Велевъ: Истина разгледано, но за козитѣ е въпроса. Тозъ народъ нѣма съ що да се препитава и нѣма съ какво да плаща даждие, трѣба да му туримъ умѣрена глоба, а не да искореняваме този добитѣкъ изъ България; ако би да се искорени, ако искате това съ този добитѣкъ, тогава друго. За това предлагамъ да бѣде глобата 40 стотинки, а не 5 гр., защото 5 пкти да влѣзатъ козитѣ въ гора, тогава човѣка ще даде за глоба цѣлото имущество.

М-ръ Начовичъ: Азъ мисля, че за притѣжателитѣ на козитѣ и 40 стотинки е много и 1 левъ е много, но това ще ги накара да бѣдатъ внимателни, да не прашатъ козитѣ

тамъ, дѣто не е позволено. Колкото е по строга глобата, толкова повече населението ще е внимателно и толкова по-малко то ще плаща глоба. За това да си остане 1 левъ.

Председателъ: Поддържа ли се предложението на М. Велевъ? (Поддържа се). Приема ли Нар. Събрание въ 68 членъ да се тури на мѣсто 1 левъ — 40 стотинки. Който приема, да си дигне ржката. (Меншество). (Гласоподаването се повтаря. Предложението пада). Полагамъ на гласуване законопроекта за горитѣ испѣло и моля онѣзи г-да, които сж за приеманieto на закона, да си дигнатъ ржката. (Болшинство).

Списаревски: Понеже този законопроектъ се прие, то желая, щото за всѣки единъ законъ да се помоли бюрото или М-ра на Финансиитѣ, да направи въ него нѣкои редакционни поправки.

Председателъ: То ще се поправи. Г-да, часа стана доста късно и има тука още нѣколко отношения, които не сж много дълги; моля Нар. Събрание да има търпение да ги прочита.

Едно отношение има отъ М-ството на Просвѣщението, придружено съ княжески указъ за внасяние въ Нар. Събрание на единъ проектъ за преброяването на домашнитѣ животни. То е само отъ 4 члена и какъ желае Нар. Събрание да се препрати на комисията, или да се прочете тука и да се тури на дневенъ редъ? (Гласове: На дневенъ редъ). Който приематъ да се тури на дневенъ редъ, да си дигнатъ ржката. (Болшинство).

Отъ Военното М-ство се препраща тука едно отношение, при което се прилага законопроектъ за измѣнението на военнитѣ сѣдебни правила за наказанията; но отношението и този пѣтъ е на Български, а проекта на Руски. Така щото Народ. Събрание трѣба да се произнесе, какво да се прави съ това.

Шивачовъ: Азъ мисля, както тази сутринъ проводихме закона за опълчението обратно, понеже бѣше писанъ на Руски, така сжщо трѣба да направимъ и съ това.

Председателъ: Добръ. Съобразно съ предишното рѣшение на Нар. Събрание ще се препрати обратно и ще се помоли да го преведатъ на Български.

Сега дневенъ редъ има опредѣленъ, именно:

I. Второ четение законопроекта за недоборитѣ и законопроекта за събиране смрадлика.

II. Предложение отъ г-на Министра на Правосъдието за домашнитѣ актове при продажбата.

III. Врѣменна тарифа за вноснитѣ стоки на Турция, Ромъния и Сърбия.

IV. Запитване отъ г-на Аннава къмъ Военното Министерство.

V. Запитване отъ г-на Шивачова:

а) къмъ г-на Президентъ Министра и

б) къмъ г-на Министра на Правосъдието.

VI. Запитване отъ г-на Камена Симеонова къмъ г-на Министра на Външнитѣ Дѣла.

VII. Законопроектъ за бюджета.

М-ръ Стоиловъ: Моля, да се тури на дневенъ редъ едно предложение за лихварскитѣ дѣла по черноморскитѣ крайща.

Председателъ: Отъ страна на М-вото на Общитѣ Сгради има да се тури на дневенъ редъ законопроекта за пѣтната повинность и отъ М-вото на Правосъдието, законопроектъ за държавний печатъ.

Ф. Мариновъ: Желая, да се тури на дневенъ редъ измѣнението на приврѣмenni уставъ по почитѣ.

Председателъ: Ще се тури.

Манасовъ: Твърдѣ често се случва, че комисииитѣ, които гледатъ нѣкои работи, то, тогата тѣ представатъ докладитѣ си, сжщитѣ комисари зиматъ участие въ разискванията; съ това тукъ забавятъ работата и на мѣсто да работимъ, просто се намѣрваме на разисквания. Азъ видѣхъ г-да комисари, отъ които зеха нѣкои участие въ комисията, а сега зематъ отново да разискватъ. Азъ моля Нар. Събрание да се произнесе, за това нѣщо.

Председателъ: Ние не можемъ да туримъ запушалка на устата на хората и таквъзъ ограничение не може да се допусне. Азъ желая да се тури на дневенъ редъ предложението отъ М-ра на Общитѣ Сгради за пѣтната повинность.

Дуковъ: Тѣй сжщо предложението, което предложи г-нъ М-ръ на Правосъдието, да се разискватъ на дневенъ редъ, но слѣдъ тѣхъ да се тури бюджета на дневенъ редъ, защото инакъ ще бждемъ принудени въ два вечера да го приемемъ. Бюджета е вече една недѣля на дневенъ редъ, но не можемъ да достигнемъ до него.

Председателъ: Вчера се тури на дневенъ редъ и когато желае Нар. Събрание да се заеме, комисията е готова.

Д. Поповъ: Азъ мисля най-напредъ да се тури предложението на М-ра на Правосъдието, защото има голѣма нужда отъ него, защото има спорове между сѣдветѣ и търговцитѣ и скоро трѣба да се рѣши въпроса.

Председателъ: На дневенъ редъ нѣма голѣми въпроси, тѣ сж много, но, ако имаме малко желание да вършимъ работа и да не приказваме, то може много лесно да достигнемъ до бюджета и да исчерпимъ дневний редъ; защото второто

четение законопроекта за нецоборитъ е кратко, сжщо и за смрадликата; предложението на М-ра на Правосъдието се състои само отъ единъ членъ; колкото за врѣменната тарифа, тя е по важна, тъй щото лесно ще се исчерпи дневния редъ.

Д-ръ Цачевъ: Да се избере една комисия за законопроекта за санитарното устройство.

Председателъ: Днешното заседание обявявамъ за закрито.

(Конецъ въ 6 ч. и 30 минути).

Председателъ: **Д. Грековъ.**

Подпредседатели: { **Иванъ Симеоновъ.**
 Ат. Минчовъ.

Секретари: { **Н. Шивачовъ.**
 Д-ръ Цачевъ.

Директоръ на Стенографическото Бюро: **А. Безеншекъ.**